

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana
t: 01 478 94 00, f: 01 478 98 45, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

**SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV
(prvopodpisani Jani Möderndorfer)**

Ljubljana, 14. marec 2017

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 47/13), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 - uradno prečiščeno besedilo, 20/06 - ZNOJF-1 in 109/08, 39/11 in 48/12) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 - uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) vlagamo

**PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O
OMEJEVANJU PORABE ALKOHOLA**

ki vam ga pošiljamo v obravnavo in sprejem po skrajšanem postopku na podlagi 142. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Na sejah Državnega zbora in na sejah matičnega delovnega telesa bo v imenu predlagateljev sodeloval g. Jani Möderndorfer.

Priloga:

- predlog zakona
- podpisi poslank in poslancev

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O OMEJEVANJU PORABE ALKOHOLA

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o omejevanju porabe alkohola (v nadaljevanju: ZOPA) je bil sprejet leta 2003. Glavni razlog za sprejem zakona je bil po mnenju predlagateljev izredno pozitiven odnos Slovenije do alkohola. Formalnih in neformalnih omejitev uživanja alkohola je bilo zelo malo, poraba čistega popitega alkohola pa je bila izredno visoka, s čimer sta tesno povezana obseg in resnost škodljivih posledic.

Predlagatelji ZOPA so v obrazložitvi zakona navedli, da škodljive posledice rabe alkohola predstavljajo v Sloveniji enega od ključnih javno zdravstvenih problemov. Raziskave o rabi alkohola so namreč kazale, da je dnevno pitje alkohola izredno razširjeno tudi med mladimi. S sprejemom zakona naj bi prispevali k zmanjšanju porabe čistega alkohola na prebivalca, in povečanemu številu mladih, ki alkohola ne uživajo. Z zakonom naj bi neposredno in posredno prispevali k zmanjšanju negativnih posledic škodljive rabe alkohola, kot so umrljivost in obolevnost zaradi bolezni, poškodb in zastrupitev, ter zmanjšanju števila prometnih nezgod z udeležbo alkohola ter s tem znižali socialno in ekonomsko breme, ki ga alkohol povzroča posameznikom in družbi.

S tem namenom so bile uzakonjeni številni ukrepi in načini omejevanja porabe alkohola. Tako je od leta 2003 prepovedana prodaja in ponudba alkohola osebam, ki so mlajša od 18 let in osebam, ki kažejo očitne znake opitosti od alkohola; prepovedana je prodaja alkoholnih pijač v prodajalnah v nočnem času med 21. uro in 7. uro naslednjega dne; prepovedana je prodaja žganih pijač v gostinskih obratih od začetka dnevnega obratovalnega časa do 10. ure dopoldan; prepovedana je prodaja oziroma ponudba alkoholnih pijač v stavbah in na pripadajočih funkcionalnih zemljiščih, kjer se opravlja dejavnost vzgoje, izobraževanja in zdravstvena dejavnost, v športnih objektih, v katerih poteka športna prireditve, eno uro pred začetkom in med športno prireditvijo in med delovnim časom na delovnem mestu.

V publikaciji *Alkohol v Sloveniji*¹ za obdobje 2001 – 2010 avtorji ugotavljajo, da se poraba alkohola na prebivalca v Sloveniji zadnjih 20 let zmanjšuje, vendar so kljub temu skrb vzbujajoči podatki, da smo še vedno visoko nad EU povprečjem glede alkoholne bolezni jeter in da so med regijami še vedno velike razlike v tveganju za smrt zaradi alkohola. Predlagatelji sprememb ZOPA ugotavljamo, da je nekaj pozitivnih učinkov ZOPA zagotovo prinesel. Slovenija med evropskimi državami izstopa po posledicah škodljivega in tveganega pitja alkoholnih pijač. Na zadnji nacionalni konferenci o alkoholni politiki, ki jo je organiziral nacionalni inštitut za javno zdravje, je bilo moč slišati, da se je poraba alkohola med letoma 2005 in 2010 zmanjšala za okoli 25 odstotkov. Po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje se je registrirana poraba čistega

¹ ALKOHOL v Sloveniji : trendi v načinu pitja, zdravstvene posledice škodljivega pitja, mnenja akterjev in predlogi ukrepov za učinkovitejšo alkoholno politiko / urednice Maja Zorko ... [et al.]. - Ljubljana : Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije, 2013

alkohola na prebivalca, starega 15 in več let, v obdobju 2005 do 2013 zmanjšala za skoraj 30 %, največ na račun pijač z več kot 15 volumenskih odstotkov alkohola. Poraba piva in vina se je za nekaj let celo povečala, zdaj pa se znižuje.

Registrirana letna poraba alkohola znaša med 10.3 in 13.5 litra na prebivalca v starosti 15 let in več. Če k temu dodamo oceno neregistrirane rabe alkohola, dobimo skupaj približno 15 do 18 litrov čistega alkohola na prebivalca. Slovenija se sicer uvršča nad povprečje držav članic EU po porabi alkohola. Podatki o porabi čistega alkohola na prebivalca Slovenije med državami članicami EU uvrščajo na 5. mesto za Češko, Madžarsko, Estonijo in Romunijo².

V obdobju 2001 do 2012 je zaznati tudi trend naraščanja abstinentov in trend padanja čezmernih pivcev. Še posebej je razveseljiv podatek, da je delež čezmernih pivcev alkohola v letih 2001-2012 pomembno upadel, pri obeh spolih ter v vseh starostnih, izobrazbenih in socialnih skupinah.

Se je pa skozi desetletje zakonskega omejevanja porabe alkohola izkazalo, da vse prepovedi niso dosegle zelenega cilja. Po mnenju predlagateljev zakona o spremembah in dopolnitvah ZOPA je takšna prepoved prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač v športnih objektih, v katerih poteka športna prireditev, eno uro pred začetkom in med športno prireditvijo.

ZOPA je omejil dostop do alkoholnih pijač, s čimer naj bi posredno vplival na zmanjšanje pitja alkoholnih pijač, predvsem med mladimi. Zakon bi naj v prihodnjem desetletnem obdobju prispeval k zmanjšanju porabe čistega alkohola na prebivalca, povečanju števila mladoletnih, ki alkohola ne uživajo, ter povečanju deleža odraslih, ki uživajo alkoholne pijače na način, ki ne predstavlja tveganja za pivca in okolico. Po podatkih Inštituta za varovanje zdravja RS je bila registrirana poraba čistega alkohola v Sloveniji v desetletnem obdobju od leta 2000 do 2010 od 10,3 do 13,5 litra na odraslega prebivalca na leto. Sprememba odnosa do uživanja alkoholnih pijač in vedenjskega vzorca je dolgotrajen proces, ki pa se ne doseže zgolj in samo s prepovedmi.

Prepoved iz 12. člena ZOPA, ki pravi, da je prepovedana je prodaja oziroma ponudba alkoholnih pijač v stavbah in na pripadajočih funkcionalnih zemljiščih, kjer se opravlja dejavnost vzgoje, izobraževanja in zdravstvena dejavnost; v športnih objektih, v katerih poteka športna prireditev, eno uro pred začetkom in med športno prireditvijo in med delovnim časom na delovnem mestu, v delu, ki prepoveduje alkohol na športni prireditvi ni prinesla pričakovanih učinkov. Mladi zaradi te prepovedi ne pijejo nič manj, izgredi na športnih prireditvah niso nič manjši, športne organizacije pa se zaradi prepovedi v teh kriznih časih spopadajo s pomanjkanjem finančnih sredstev. Za preventivne programe in restriktivno politiko so na voljo številna druga orodja, zato je nerazumljivo, zakaj se problematizira obiskovanje športnih prireditev. Ni težava v tem, da ta poraba alkohola obstaja, problem nastane, ko posameznik prestopi mejo in začne ogrožati sebe in bližnje. Takrat pa je potrebno ukrepati, ampak za to je na voljo vrsta drugih ukrepov.

Iz nacionalnega programa športa je razvidno, da je v zadnjem desetletju organiziranost športa naraščalo. Tako je v letu 2012 delovalo 10.201 športnih organizacij, od katerih je bilo 6.286 oziroma 61,62 % športnih društev. Število športnih društev se je v obdobju od leta 2001 povečalo za 147 % oziroma za 2.541 subjektov. Pri tem se je izrazito povečal zasebni sektor. Model športa zunaj vzgojno-izobraževalnega sistema še vedno temelji

² Vir: Lovrečič B, Lovrečič M. Ocena zdravstvenih posledic tveganega in škodljivega pitja alkohola v Sloveniji v obdobju 2000-2010. V: Zorko M et al, eds. Alkohol v Sloveniji Trendi v načinu pitja, zdravstvene posledice škodljivega pitja, mnenja akterjev in predlogi ukrepov za učinkovitejšo alkoholno politiko. Ljubljana: NIJZ, 2014

na športnih društvih, ki so glavni nosilci slovenskega tekmovalnega športa. Leta 2012 je bilo registriranih 122.052 športnikov, ki so tekmovali v tekmovalnih sistemih nacionalnih panožnih športnih zvez do ravni državnega prvaka.

Analiza financiranja slovenskega športa kaže, da so celotni izdatki za šport v preteklem desetletju nominalno naraščali, vendar pa je povprečni prihodek društva zaradi vedno večjega števila le-teh stagniral ali celo nazadoval. Športne organizacije do finančnih sredstev, ki so potrebni za organizacijo in delovanje kluba na vseh ravneh, pridejo na različne načine. Te lahko razdelimo na tri skupine. Do sredstev lahko pridejo prek javnih virov (državni proračun, prihodki od iger na srečo, prek fundacije za financiranje športnih organizacij), prek zasebnega sektorja (sponzorstvo, TV-pravice, donatorji) ali iz lastnih dejavnosti, kamor spadajo prihodki od prodanih vstopnic, navijaških artiklov, in tako naprej.

V Sloveniji športne organizacije velik delež sredstev pridobijo prav od sponzorjev. Definicija sponzorstva, ki jo je sprejela Mednarodna trgovinska zbornica, se glasi: "Sponzorstvo v športu je menjava med sponzorjem in sponzorirancem, v kateri dobi sponzor v zameno za sponzoriranje ustrezno in primerno povračilo, sponzoriranec pa finančna ali druga sredstva za uresničitev svojega poslanstva." Izdatki podjetij za šport (večinoma sponzorstva) predstavljajo v povprečju 18,1 % vseh izdatkov za šport. ZOPA prinaša kar nekaj težav slovenskim športnim organizacijam. Glavni sponzorji (npr. pivovarne) se namreč usmerjajo na tržišča, kjer imajo konkretnejše učinke za svoja sponzorska sredstva, kot jih imajo v Sloveniji.

Finančni vpliv v slovenskem športu je pustila tudi gospodarska kriza. Opaža se tudi kronične finančne težave profesionalnih športnih ekip. V dobrih gospodarskih časih se to ni poznalo v taki meri kot se v slabih.

Iz nacionalnega programa športa izhaja, da v povprečju zasebni izdatki predstavljajo 84 %, javni izdatki pa 16 % vseh izdatkov za šport. Delež javnih izdatkov za šport je nižji kot v številnih drugih državah Evropske unije. Izdatki prebivalcev predstavljajo skoraj polovico vseh izdatkov za šport. Največ se potroši za nakup športnih izdelkov (78,2 % – športna oblačila in obutev ter oprema za športe na prostem), več kot trikrat manj pa za športne storitve (21,8 % – športni tečaji, članarine športnim klubom, vadbine, smučarske vozovnice in vstopnice za športne prireditve).

Na podlagi navedenega dejstva, da vstopnice za športne prireditve predstavljajo manjši delež izdatkov, predlagatelji opozarjamo, da športna prireditve ne bi smela biti zgolj prihod na prireditveni prostor, parkiranje, nakup vstopnice, ogled tekme in odhod, temveč družaben dogodek, namenjeno srečevanju in kvalitetnem preživljanju prostega časa. Družabno življenje po tekmah se ne konča, temveč se pogosto preseli v bližnje gostinske lokale in na stojnice, ki so (na takšen ali drugačen način) postavljene v bližino stadiona ali dvorane. Številni tekme, raje kot na stadionu, spremljajo na velikih zaslonih gostinskih lokalov ali z družbo od doma. S ponudbo hrane in pijače in z drugimi spremljevalnimi aktivnostmi, bi se obiskovalci tekem dalj časa zadržali na območju prireditve, poleg tega pa bi tekme s svojo atraktivnostjo privabile več gledalcev. Ljudje želijo na družabnih dogodkih ne sako pogledati tekmo ali koncert ali gledališko igro, temveč se želijo pred in po tem družiti; tudi ob hrani in pijači. Zakaj jim tega ne bo ponudili? Zakaj imajo obiskovalci športnih prireditev v ZDA, Nemčiji, Angliji ... to ponudbo, pri nas pa ni mogoča?

Z večjo popularizacijo športa bi tako kot v tujini dosegli tudi povečanje prihodkov klubskih blagajn. Tako ustvarjena sredstva bodo ostala v športu, kar je izjemno pomembno, zlasti v današnjih težkih razmerah, ko tako država kot občine in pokrovitelji zmanjšujejo svoje proračune za šport. Posledica tega je, da so klubi prisiljeni dodatno obremenjevati zlasti tekmovalce in starše otrok, vključenih v športne programe, zato je povečanje tržnih prihodkov športnih organizacij nuja.

Samo s tem ukrepom ne bomo rešili slovenskega športa oziroma vseh težav, s katerimi se sooča. Dejstvo pa je, da bo sprememba ponudbe na športnih prireditvah v dvorane in športne parke privabila več tistih ljudi, ki že sedaj prireditve spremljajo v bližnjih lokalih ali doma.

Pri najbolj množičnih športnih prireditvah v državi se je sedanja zakonska ureditev pokazala tudi kot dokaj neučinkovita. Posamezniki, ki se namenijo ob športnem dogodku uživati alkoholne pijače, namreč to zdaj naredijo tik pred prireditvijo – večkrat prekomerno, pogosto pa na športne prireditve na prostem prinašajo s sabo alkoholne pijače, ki jih pretihotapijo na prizorišče.

Zakonsko določilo se je izkazalo za pomanjkljivo tudi zato, ker omogoča različne interpretacije oziroma mnenja o tem, kaj opredeliti kot športni objekt, kar vodi v različne prakse, kje je alkohol dovoljeno prodajati oziroma ponujati in kje ne. Obstajajo namreč primeri, ko se gostinski objekti nahajajo v neposredni bližini športnega objekta in so od njega ločeni zgolj s pregrado. Pri tem pa velja poudariti, da športni klub tako s prodajo kot tudi od prodaje alkoholnih pijač ni imel nič.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE ZAKONA

Cilji

Glavna cilja predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o omejevanju porabe alkohola je povečati financiranje športnih organizacij iz lastnih dejavnosti ter s podeljevanjem dovoljenj regulirati omejeno možnost točenja pijač z omejeno vsebnostjo alkohola, zato da se prepreči nelegalen vnos ali prekomerno uživanje alkoholnih pijač na javnih prireditvah. Omejevanje organizatorjev z dovoljenjem, ki je novost, ki jo prinaša ta predlog, bo pomenilo tudi njihovo bistveno večjo odgovornost glede ponudbe pijač v skladu z zakonom, saj bodo v primeru neupoštevanja zakonodaje dovoljenje lahko tudi izgubili. Dejstvo je, da morebitne lastne dejavnosti in s tem povezan zaslužek sedanji zakon zelo ovira v delu, ki se nanaša na prepoved ponudbe oz. prodaje alkohola na športnih prireditvah. V Sloveniji se vsako leto organizira nekaj tisoč športnih dogodkov. Velika večina je manjših, z nekaj deset ali sto udeleženci. Množičnih športnih dogodkov, ki predstavljajo možno tveganje zaradi obnašanja navijačev (predvsem v nogometu), pa je po nekaterih ocenah manj kot 10 na leto. Organizatorjem večine javnih športnih prireditev dodatni prihodki predstavljajo pomemben vir prihodkov za opravljanje njihovega poslanstva.

Načela

Predlagani zakon temelji na načelu spodbujanja dodatnega financiranja organiziranja športnih aktivnosti in njegovih koristi, ki jih prinaša posameznikom in družbi in omejevanju organizatorjev športnih prireditev z dovoljenjem, ki želijo v ponudbo na točno določenih mestih vključiti tudi alkoholne pijače z omejeno vsebnostjo alkohola.

Opozoriti velja na dejstvo, da je zaradi vpliva gibanja in športa na različne vidike razvoja mladega človeka v nacionalnem programu športa 2014–2023 izpostavljena prednostna skrb za vse pojavne oblike prostočasne športne dejavnosti otrok in mladine. In če želimo omogočiti kakovostno športno vzgojo otrok in mladine v tekmovalnih sistemih panožnih športnih zvez, moramo posodobiti in povečati kakovost ter privlačnost obstoječih programov, kar pa je mogoče samo s stabilnim in povečanim financiranjem. Kakovostni šport predstavlja nadgradnjo športne vzgoje otrok in mladine, usmerjene v kakovostni in vrhunski šport.

Ukrep prepovedi prodaje in ponudbe alkohola na športnih prireditvah je bil uveden kot eden izmed ukrepov omejevanja dostopnosti alkohola.

Nekateri trdijo, da so športne prireditve prostor, ki ga obiskujejo tudi otroci, mladi, cele družine ter športni navdušenci in kjer dostopnost alkohola lahko vodi tudi k nasilju, kar pričajo številni primeri doma in v tujini.

Čeprav je bil torej namen prepovedi prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač med športno prireditvijo tudi zagotavljanje javnega reda in miru ter varnosti obiskovalcev športne prireditve, predlagatelji menimo, da se z omilitvijo prepovedi prodaje in ponudbe alkohola med športno prireditvijo le-to ne bo spremenilo. In da predlog zakona ni v nasprotju z načeli evropske konvencije o nasilju gledalcev in neprimernem vedenju na športnih prireditvah, zlasti na nogometnih tekmah. Za zagotavljanje javnega reda in miru ter varnosti obiskovalcev športne prireditve bodo še vedno pristojni organizator prireditve, redarske službe in policija v skladu z veljavno zakonodajo, ki omogoča tudi prepoved vstopa na prireditve osebi, ki je pod vplivom alkohola, odstranitev take osebe s prireditve, kaznovanje zaradi nasilja in nestrpnosti na športnih prireditvah, ipd. Slovenija je torej prepovedala prodajo alkohola na športnih prireditvah tudi zaradi domnevnega zagotavljanja javnega reda in miru. V nekaterih drugih nam primerljivih evropskih državah tega ni. Navijače znajo brzdati tudi drugače. Z vzgojo in visokimi kaznimi za neprimerno vedenje in povzročanje nasilja.

Omeniti velja, da prepoved uporabe alkohola na športnih prireditvah, ki velja od leta 2003, ni v ničemer omejila oziroma preprečila nasilniških izgrediv na športnih prireditvah. Kljub omenjenim omejitvam je bilo v Sloveniji v zadnjih letih zabeleženih ker nekaj pojavov nasilja na športnih prireditvah (na igrišču, ob igrišču ali zunaj športnega objekta), ki so bili obravnavani kot množične kršitve javnega reda in miru in kot množični izgredivi.

Sedanja ureditev popolne prepovedi točenja pijač na obnašanje navijačev na posameznih rizičnih športnih dogodkih ni imela vpliva. V državah, ki so še pred leti imele velike težave z obnašanjem navijačev, so se problema lotili z drugimi, bistveno učinkovitejšimi ukrepi in kljub temu, da dovoljujejo točenje tudi alkoholnih pijač, so prav ti rizični športni dogodki postali družabno zbirališče družin.

Da bi omejili pojav huliganstva in vandalizma ter dali jasno sporočilo, da je toleranca do nasilja ničelna, je zakonodajalec v prejšnjem mandatu z novim zakonom o policiji uvedel nova policijska pooblastila za preprečevanje nasilja na športnih prireditvah. Novo oblikovano policijsko pooblastilo na nedvoumen in jasen način sporoča obiskovalcem športnih prireditvev, da jim bo v določenih primerih zaradi prekrškov ali kaznivih dejanj

lahko izrečen ukrep prepoved udeležbe na športnih prireditvah. Policisti pa so dobili tudi možnost, da za preprečitev kršitev lahko prekinejo potovanje huliganov na športno prireditev in jim prepovedo dostop do kraja športne prireditve.

Zavedati se je treba, da so največkrat povzročitelji nasilja na športnih prireditvah organizirane navijaške skupine, ki jih v primeru njihovih ekstremnih negativnih ravnanj imenujemo tudi huligani ali vandali. V Sloveniji nasilje na športnih prireditvah ni prisotno v takšni meri kot npr. v državah z daljšo športno tradicijo, pa tudi huliganstvo se manj pogosto pojavlja, zato tudi ne ogroža javne varnosti v takšnem obsegu, kot npr. v nekaterih drugih državah kot so Hrvaška, Srbija, Poljska Kot že rečeno, večino nasilja in izgrediv na športnih prireditvah povzročajo organizirane navijaške skupine, do nasilja pa je in prihaja tudi med navijači tujih držav in tujih navijaških skupin. Poleg tega je moč opaziti tudi, da do nasilja in izgrediv vse pogosteje prihaja izven športnih objektov in sicer na zbirališčih navijačev, na njihovi poti do športnih objektov in tudi na krajih, kjer se te skupine po športni prireditvi razidejo. Res je, da je pri nasilnikih in izgrediv zaznana prisotnost alkohola in prepovedanih drog, kar je tudi razumljivo, saj te substance lahko dvigujejo raven agresivnosti in odstranjujejo moralne zadržke. Dejstvo pa je tudi, da slednji zaužijejo omenjene substance že pred prihodom na športno prireditev. Kar pomeni, da prodaja oz. ponudba alkoholnih pijač v športnih objektih ne bo v ničemer povečevala tveganj.

Nekateri trdijo, da bi ponovna dovolitev prodaje in ponudbe alkohola na športnih prireditvah prispevala k povečanemu tveganju in škodljive rabe alkohola ter vodila k povečanju zdravstvenih, družbenih in ekonomskih posledic. In da bi sprememba po 17-ih letih ponovno pripeljala na športna prizorišča alkohol, kar bi bil velik korak nazaj tudi na simbolni ravni. Točenje alkoholnih pijač na športnih prireditvah naj bi destigmatiziralo alkohol. Pomenilo bi tudi slabo sporočilo vsem prebivalcem Slovenije, da se sprejeta in uveljavljena pravila umikajo in se s tem vračamo nazaj. Kot argument proti sprejemu sprememb se našteva podatke o številu ciroz jeter, izdatke zdravstvene blagajne, zdravstvene in družbene posledice prometnih nesreč, pomen vzgoje mladih in še veliko.

A pretirana poraba alkohola in ponudba na športnih prireditvah nista sopomenki. Uživanje samo po sebi ni problematično. Zmerno uživanje je povsem neškodljivo, pretirano je tisto, ki predstavlja problem. In kot kaže tudi slovenska praksa ter številne ostale, absolutna prohibicija tega ne rešuje, kvečjemu nasprotno.

Šport je družbeno koristna dejavnost in to, da nekdo popije zmerno količino alkoholne pijače z omejeno vsebnostjo alkohola na športni prireditvi ni v nikakršnem konfliktu s poslanstvom športa. Prepoved točenja alkoholnih pijač pomeni družbeno stigmatizacijo ljubiteljev športa. Obiskovalci športnih prireditev niso kritična skupina, za katero morajo veljati posebna in restriktivna pravila. Slednja prepoved namreč ni uveljavljena za obiskovalce kulturnih dogodkov, državnih in lokalnih proslav, glasbenih prireditev, ... in gasilskih vesellic. Nekorektno je obiskovalcem športnih prireditev obesiti vso odgovornost za izdatke zdravstvene blagajne, povezane z alkoholom. Zato se mora uvesti enaka ureditev za vse javne prireditve. Nekorektno je, da se zgolj organizatorjem športnih prireditev jemlje pravico do prodaje oz. ponudbe alkoholnih pijač, ki jo imajo vsi drugi organizatorji javnih prireditev.

Alkohol je torej že danes prisoten v neposredni bližini športnih prireditev, le da organizator na to nima nikakršnega vpliva; posledice pa vsekakor občuti. Organizator, ki je pravno in finančno odgovoren za vse vidike prereditve, bi moral imeti tudi vse pristojnosti za upravljanje z dogodkom, med te pa sodi tudi vprašanje ponudbe alkoholnih pijač. S spremembo bo organizator lahko odločal glede na stopnjo tveganja posamezne tekme in določil dodatne varnostne ukrepe, tudi z omejevanjem ponudbe in prodaje alkoholnih pijač. V športnih objektih bo lahko vzpostavil ti. območja »zaupanja«, kjer bo dovoljeno uživanje alkohola ali pa se bo odločil, da alkohola na prireditvi kot že omenjeno sploh ne bo prodajal oziroma ponujal.

Predlog zakona sledi tudi načelu učinkovitosti nadzora in sankcioniranja, saj nadzornim organom omogoča boljši nadzor nad prodajo oz. uporabo alkohola na javnih prireditvah. Gre za določbe o izdaji in odvzemu dovoljenja za prodajo oz. uporabo alkoholnih pijač, s katerimi se uvaja sistem omejevanja organizatorjev javnih prireditev z dovoljenji.

Poglavitne rešitve

Po oceni predlagateljev moramo glede prodaje oziroma uporabe alkoholnih pijač uvesti enako ureditev za vse javne prireditve. S tem bi odpravili nesmisel, ki se je pokazal v praksi in sicer v primeru, ko v samostojnem športnem objektu poteka koncert ali druga prireditev (npr. maturantski ples), pa tam v tem času prepoved prodaje in ponudbe alkoholnih pijač ne velja. Druga alineja 12. člena ZOPA namreč določa prepoved prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač v športnih objektih v primeru zgolj športnih prireditev, ne pa kakršnihkoli drugih prireditev.

Poglavitna rešitev, ki stremi k uresničitvi tega cilja, je splošna prepoved za vse organizatorje javnih prireditev, da v objektih in pripadajočih zemljiščih, ki so neposredno namenjena za njihovo redno rabo, v katerih poteka javna prireditev, ki se organizira skladno s predpisi, ki urejajo javna zbiranja, v času javne prireditve, prodajajo ali ponujajo alkoholne pijače brez da bi pridobili dovoljenje.

Uvedba sistema omejevanja z dovoljenji bo pripomogla k zagotavljanju varnosti na javnih prireditvah. Izdaja dovoljenja za prodajo oziroma ponudbo alkohola na javnih prireditvah je tudi ukrep namenjen učinkovitejšemu nadzoru ter zmanjšanju predvsem omenjenih kršitev. Vsi organizatorji javnih prireditev bodo morali pridobiti dovoljenje za prodajo oziroma uporabo alkoholnih pijač. Upravni organi bodo v primeru ugotovljenih hujših kršitev odvzeli dovoljenje in s tem organizatorju onemogočili prodajo alkoholnih pijač. Dovoljenja bodo izdajale upravne enote, ki bodo vodile tudi register izdanih dovoljenj. V register se bodo poleg podatkov o dovoljenju vpisovale tudi kršitve tega zakona in sicer z namenom, da se bo organizatorju v primeru določenih kršitev tega zakona lahko dovoljenje tudi odvzelo. Dovoljenje bo lahko pridobil vsak organizator prireditve, ki bo zanj zaprosil. Dovoljenje bo torej izdano brezpogojno, izdajalo pa se bo za čas 12-tih mesecev. Dovoljenje bo ob kršenju tega zakona lahko odvzeto za določen čas glede na naravo teže kršitev.

Pri ponudbi oz. prodaji alkoholnih pijač na športnih prireditvah se je novela omejila zgolj na alkoholne pijače z manj kot 15 volumenskih odstotkov alkohola. Za slednje je bila sprejeta odločitev ne glede na dejstvo, da v Sloveniji prirejamo oz. potekajo številne velike mednarodne športne prireditve v zimskih športih. Ocenjuje se, da se s tem, ko se

dovoljuje zgolj prodaja, če nekoliko poenostavimo, vina in piva, v karseda največji meri poskuša omejevati škodljive posledice rabe alkohola.

Ocenjuje se, da se zaradi dovoljene prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač, ki vsebujejo manj kot 15 volumenskih odstotkov alkohola, na športnih prireditvah ne bo povečala ogroženost javnega reda ali varnosti ljudi in premoženje. Zato smo se odločili, da bomo zavezali organizatorje k samoregulaciji oziroma k samoomejitvi števila prostorov za prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač. Poleg tega bodo organizatorji morali določiti ti. območja »zaupanja«, v katerih bo uživanje alkoholnih pijač dovoljeno.

Sicer pa se bodo organizatorji lahko, če bo šlo za javne športne prireditve s srednjo in visoko stopnjo tveganja, za katere je moč pričakovati hujše kršitve reda, javnega reda ali ogrožanje varnosti ljudi ali premoženja s strani udeležencev športne prireditve, odločili, da na teh prireditvah alkoholnih pijač sploh ne bodo nudili. S tem bo organizator oz. rediteljska služba zgolj ob izvajanju določb zakona o javnih zbiranjih v zadostni meri preprečeval morebitne kršitve javnega reda. V primerih izjemnih tveganj – po oceni nadzornih organov (na podlagi podatkov) – pa bi lahko pristojni organ, ki izda dovoljenje za prireditev, v dovoljenju kot dodatni ukrep za večjo varnost ljudi in premoženja ter za vzdrževanje reda organizatorju določil prepoved prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač.

Ekskluzivna pravica za prodajo oz. ponudbo alkoholnih pijač se podeljuje zgolj organizatorjem javnih prireditev. Za slednje je bila sprejeta odločitev predvsem zaradi posebnosti, s katerimi se soočajo organizatorji javnih športnih prireditev. V nasprotnem primeru bi prodajo oz. ponudbo alkoholnih pijač opravljali zgolj upravljavci športnih objektov oz. osebe, ki imajo z njimi sklenjene pogodbe. Zavedati se je treba, da v veliko primerih športne organizacije, ki organizirajo športne prireditve, ne upravljajo športnih objektov, v katerih te potekajo. Kar pomeni, da z zakonom ne bi dosegli temeljnega namena. Zato je torej treba ponudbo oz. prodajo omogočiti samo organizatorjem športnih prireditev. Organizator bo lahko prodajal oziroma ponujal alkoholne pijače sam, če tega ne bo zmožni opravljati sam, pa lahko sklene dogovor z upravljavcem športnega objekta ali pa tudi drugimi osebami, če z upravljavcem takšnega dogovora ne bo mogel skleniti. Večina športnih organizacij v Sloveniji namreč nimajo tovrstnega organizacijskega ustroja, ki bi jim omogočal tudi lastno opravljanje gostinske dejavnosti. Sicer pa bo ta določba pripomogla tudi k večjemu finančnemu izkupičku javne prireditve preostalim organizatorjem javnih prireditev.

Zaradi vzpostavljanja zavesti o odgovorni porabi alkohola in zavedanja o njegovih škodljivih učinkih ter dogovora o odgovorni prodaji alkohola in preprečevanju neprimerne ravnanja izvajalca je smiselno, da organizator javne prireditve z dogovorom zaveže izvajalca, ki bo v njegovem imenu prodajal oziroma ponujal alkoholne pijače, k obveznosti zagotavljanja prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač v skladu z določbami tega zakona in načeli in omejitvami, ki jih za prodajo in ponudbo alkoholnih pijač posebej določi organizator javne prireditve. Ta rešitev bo omogočila organizatorju javne prireditve, da se z izvajalci dogovori za posebno politiko prodaje oziroma uporabe alkoholnih pijač, ki je lahko strožja od omejitev, ki jih postavlja zakon, ravno tako pa bo organizatorju omogočila tudi, da izvajalca v pogodbenem odnosu sankcionira (civilno), če bo ta kršil zaveze iz dogovora.

Kot dodaten opozorilni in edukativen ukrep pa se v prostorih športnih objektov, v katerih organizator javne športne prireditve oziroma druga oseba, ki je z organizatorjem sklenila dogovor o prodaji oziroma ponudbi, uvaja zahteva, da se na vidnem mestu na plakatu ali tabli objavi eno od opozoril, ki jih za oglaševanje alkoholnih pijač določa Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili.

3. PRILAGOJENOST UREDITVE PRAVU EU IN PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH

3.1 Prilagojenost ureditve pravnemu redu Evropske unije

Predlog pravnega akta RS ne prenaša določb direktiv EU oziroma ni sprejet z namenom usklajevanja s pravnim redom EU.

Nekatere druge države EU imajo zelo različno urejeno prodajo in uživanje alkoholnih pijač na športnih dogodkih.

3.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Svet Evrope

Dejavnosti Sveta Evrope na področju športa ureja Evropska konvencija na področju kulture iz leta 1954. Ta je temelj za medvladno sodelovanje na področjih izobraževanja, kulture, dediščine, mladine in športa. Politika Sveta Evrope na področju športa, je *"spodbujanje športa in njegovih socialnih in zdravstvenih koristi, ki jih prinaša posameznikom in družbi, preko politik, ki temeljijo na enakih načelih po vsej Evropi."*

Svet Evrope je sprejel Evropsko konvencijo o nasilju gledalcev in neprimernem vedenju na športnih prireditvah, zlasti na nogometnih tekmah (začetek veljavnosti: 1. november 1985). Konvencija določa, da so za boj proti nasilju in nedostojnemu vedenju gledalcev soodgovorni tako javni organi kot tudi neodvisne športne organizacije. Cilj konvencije je, da podpisniki sprejmejo in uvedejo učinkovite ukrepe in po potrebi za to ustanovijo ustrezne usklajevalne organe. Konvencija nadalje opisuje vrsto praktičnih ukrepov, ki jih je treba sprejeti. Med njimi je tudi omejevanje prodaje alkohola. Priporočilo spodbuja podelitev pooblastil lokalnim oblastem, da imajo možnost omejiti ali prepovedati prodajo alkoholnih pijač v okolici stadionov za vnaprej določeno obdobje pred, med in po športnih dogodkih (Aster Instituut, spletna stran).

UEFA – European Football Association

Obvezujoča navodila za zagotavljanje varnosti UEFA^[2] (Evropske nogometne zveze), namenjena organizatorjem tekem, zvezam in klubom, ki sodelujejo pri njihovih tekmovanjih, na nek način dopolnjujejo nacionalne in lokalne zakonodaje. Navodila se nanašajo predvsem na tako imenovana srečanja z visokim rizikom. Eden od zahtevanih ukrepov je tudi prepoved prodaje in uživanja alkohola na stadionih (Asser Instituut, spletna stran).

V nadaljevanju pa prikazujemo ureditev prodaje alkoholnih pijač na športnih prireditvah v nekaterih državah članicah EU.

Avstrija

V Avstriji ni izrecne zakonodaje, ki bi urejala prodajo in uživanje alkoholnih pijač na športnih prireditvah. Zato je treba upoštevati predvsem interna pravila športnih prizorišč in pravila raznih športnih združenj. Kar se tiče nogometa, so pomembne Varnostne smernice Avstrijske nogometne zvezne lige (*Sicherheitsrichtlinien der Österreichischen Fußball-Bundesliga*) in pravila Avstrijske nogometne zveze (*Österreichischer Fußball-Bund* (ÖFB)), ki se nanašajo na pokalne tekme.

Varnostne smernice Avstrijske nogometne zvezne lige tako določajo, da obiskovalci ne smejo na tekmo prinesiti kakršnihkoli alkoholnih pijač in kakršnekoli embalaže za pijačo oz. kozarcev.

Med in pred tekmo je na štadionu prepovedano točiti alkoholne pijače z visoko vsebnostjo alkohola (žgane pijače - *Spirituosen*). Domači klub lahko na celem stadionu ali na njegovem delu dodatno omeji ali po potrebi prepove točenje alkoholnih pijač. Vse na štadionu prodane ali razdeljene pijače se lahko točijo samo v kartonske oz. plastične lončke.

Tudi pravila ÖFB, ki veljajo za pokal, na štadionih prepovedujejo točenje žganih pijač pred in med tekmo. Pri rizičnih tekmah se lahko prodajo ali točenje alkohola v celoti prepove ali pa se ju dovoli le z omejitvami (npr. samo lahko pivo z do 2,5% alkohola). Dokončna odločitev je v rokah za varnost pristojnih organov. Glede lončkov oz. kozarcev velja enako, kot je opisano zgoraj. Pravila za točenje alkohola veljajo za privrženca obeh moštev (povzeto po dopisu Zveznega ministrstva za obrambo in šport).

Belgija

V Belgiji Zakon o varovanju potrošnikov (*Wet betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere producten*), ki je v pristojnosti Zveznega ministrstva za zdravje in okolje, med drugim ureja področje oglaševanja in sponzoriranja s strani proizvajalcev alkoholnih pijač, ne določa pa prostorov oz. dogodkov, kjer prodaja alkoholnih pijač ni dovoljena oz. bi bila omejena. Za prodajo alkoholnih pijač mora pravna oseba pridobiti licenco. (Stap, spletna stran).

Kljub temu, da na nacionalni ravni ni posebnih predpisov glede prodaje alkohola na športnih prireditvah, imajo možnost posebne regulacije nižji/lokalni nivoji oblasti, ki se tega ukrepa največkrat poslužujejo zaradi varnostnih razlogov (iz odgovora predstavnika belgijskega Ministrstva za zdravje). Na splošno pa velja, da se glede prodaje oz. prepovedi prodaje na določenem mestu uporablja »samo-regulacija« (*voluntary self-regulation*), kar pomeni, da se organizator določenega dogodka oz. upravljavec določenega prostora sam odloči glede tega. To velja tudi za zdravstvene ustanove, izobraževalne ustanove, vladne prostore, javni transport, parke, ulice, športne dogodke, priločasne dogodke, delovna mesta in verske prostore (Amphora Project, spletna stran).

V Belgiji torej v predpisih, ki urejajo področje alkoholne politike, ni razlik glede prodaje alkohola na športnih objektih ali drugih prostorih. Velja le splošno pravilo: prepovedano je prodajati, nuditi ali streči alkoholne pijače mlajšim od 16 let (alkoholne pijače so pijače z vsebnostjo alkohola več kot 0,5 vol. %). Alkoholne pijače, ki vsebujejo več kot 1,2 vol.

% destilirane alkohola in pijače z več kot 22 vol. % alkohola (vključno z ne-destiliranimi alkoholnimi pijačami), se ne smejo prodajati, nuditi ali streči mlajšim od 18 let. To velja tudi za druge brezalkoholne pijače, pomešane z destiliranimi alkoholnimi pijačami (npr. tako imenovana alcopops pijače).

Tako ni posebnih pravil o prodaji alkoholnih pijač na športnih prireditvah, kar pomeni, da se prej navedeno pravilo uporabljajo tudi za športne dogodke. Alkoholne pijače na športnih prireditvah običajno prodajajo organizatorji dogodka ali pa imajo slednji sklenjeno pogodbo z drugo (zunanjo) organizacijo (iz odgovora predstavnika VAD).

Bolgarija

V Bolgariji od leta 2004 velja poseben zakon o zagotavljanju javnega reda in miru v času športnih dogodkov. Nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona izvajata notranji minister in predsednik Državne komisije za mladino in šport.

V posebnem poglavju zakon določa obveznosti lastnikov in uporabnikov športnih objektov ter organizatorjev športnih prireditev, ki morajo med drugim imenovati osebo, pristojno za varnost. Slednja tudi obvesti lokalni direktorat notranjega ministrstva o kraju in času posameznega dogodka ter o načinu zagotavljanja varnosti.

Na območju športnega objekta pa je prepovedana oskrba z alkoholnimi pijačami na dan športne prireditve in še tri ure po njenem zaključku.

Estonija

Estonski Zakon o alkoholu iz leta 2002 v 41. členu določa osebe, organizacije, prostore in območja, kjer je prodaja alkohola prepovedana. Med njimi niso omenjeni športni objekti ali športne prireditve, je pa posebej izpostavljena prodaja alkoholnih pijač na objektih, kjer se odvijajo dogodki namenjeni otrokom (prepoved velja za čas takega dogodka).

O uživanju alkohola na javnih mestih govori 48. člen:

»Uživanje alkoholnih pijač na javnih mestih je dovoljeno:

- 1) v prostorih, kjer se alkoholne pijače prodajajo za takojšnje použitje, če so alkoholne pijače kupljene na omenjenem prodajnem mestu;*
- 2) v primerih, določenih v zakonodaji, ki jo sprejmejo lokalne oblasti¹*

Sicer pa imajo glede na 30. člen omenjenega zakona pravico do prodaje na drobno alkoholnih pijač:

- *»osebe in organi, ki so vpisani v register, ki izkazuje njihovo pravico, da izvajajo prodajo na drobno alkoholnih pijač;*
- *podjetja, vpisana v trgovinski register;*
- *samostojni podjetniki posamezniki, ki niso bili vpisani v trgovinski register, če prodajajo z alkoholnimi pijačami, ki jih izdelujejo sami;*
- *institucije za upodobitveno umetnost, občinski centri (community centres) in muzeji, če se prodaja alkoholnih pijač izvaja v njihovih prostorih ali v prostorih za porabo na kraju samem.«.*

Finska

Na Finskem sta prodaja in uživanje alkoholnih pijač na športnih prireditvah mogoča ob upoštevanju nekaterih omejitev. Na splošno je uživanje alkoholnih pijač na javnih

prireditvah namreč prepovedano, prodaja alkoholnih pijač pa je mogoča ob pridobitvi dovoljenja (licence) za prodajo v določenem prostoru, ki ga izda regionalna državna upravna agencija (*Regional State Administrative Agency*).

Zakon o alkoholu določa, da se licenco lahko dodeli vlagatelju, ki izpolnjuje splošne pogoje za pridobitev licence za prodajo alkohola. Dovoljenje lahko pridobijo fizične ali pravne osebe in velja le za določenega podjetnika in prostor, kar pomeni, da mora nosilec licence, ki spremeni kraj prodaje, ponovno zaprositi za licenco. Prav tako pa prodaja alkoholnih pijač ni mogoča v prostoru, ki že ima dovoljenje, zamenja pa se upravitelj. Tudi v takem primeru je treba ponovno zaprositi za dovoljenje. Imetnik dovoljenja mora biti zaupanja vreden, izpolnjevati mora finančne in strokovne pogoje. Za kršenje teh določil je zagrožena kazen do dveh let zapora.

Licenca se lahko izda za nedoločen čas, za določeno obdobje ali začasno. V primeru licence s fiksnim časom trajanja lahko ta velja največ eno leto (npr. v primeru preverjanja primernosti vlagatelja ali vpliva prodajnega mesta na okolico). Začasno dovoljenje pa se izdaja v primerih, ko se že vnaprej ve za trajanje dogodka. Taka licenca je lahko veljavna največ mesec dni. V primeru izdajanja začasnih licenc se še posebna pozornost usmerja v naravo in obseg dogodka ter v zmožnost vlagatelja, da nadzira in učinkovito zagotavlja red in mir. Poleg tega mora biti zagotovljeno (v vlogi predstavljen način), da alkoholnih pijač ni mogoče nesti izven prostora, kjer je njihova prodaja dovoljena, ta prostor pa mora biti ustrezno označen.

Alkoholne pijače se morajo použiti v sklopu licenciranega prostora. Za stojnice na športnih ali drugih prireditvah ni mogoče pridobiti licence za točenje in prodajo alkohola. Izdaja dovoljenja se lahko zavrne ali omeji, če se vloga nanaša na športne prireditve ali druge dogodke, ki so po naravi družinski dogodek ali če se predvideva, da se bo dogodka udeležilo (sodelovalo pri) veliko število otrok in/ali mladih. Prav tako se vlogo lahko zavrne ali omeji, če agencija glede na lokacijo predvidene prodaje alkoholnih pijač utemeljeno sumi, da bo ta aktivnost povzročila motnjo in druge negativne posledice za bivanjsko okolico ter javni red in mir (21. člen Zakona o alkoholu) (povzeto po odgovoru predstavnice Valvira in Valvira, spletni strani).

Grčija

V skladu s členom 41Δ odst.7 β Zakona št. 2725/1999 (vključen kot 6. člen v Zakon 3262/2004) se oseba, ki prodaja, ponuja ali uživa alkoholne pijače v športnem objektu, kaznuje z zaporom do šestih mesecev (iz odgovora predstavnice grškega parlamenta).

Hrvaška

Prodajo alkoholnih pijač na športnih prireditvah na Hrvaškem ureja Zakon o preprečevanju nasilja na športnih prireditvah (*Zakon o sprječavanju nereda na športnim natjecanjima*), ki je v pristojnosti Ministrstva za notranje zadeve oziroma policije.

V skladu z zakonom je alkoholna pijača vsaka pijača, ki vsebuje alkohol. Prodaja alkoholnih pijač na športnih objektih je na splošno prepovedana, vendar pa 21. člen dopušča izjemo. Prodaja alkoholnih pijač je ob predhodni odobritvi policije dovoljena, če prireditvev ni bila razglašena za visoko tvegano. Če policija izda dovoljenje za prodajo alkoholnih pijač, se lahko prodajajo in distribuirajo le pijače, ki imajo koncentracijo

alkohola do 6 vol. %. Pijače pa se v vsakem primeru lahko strežejo le v papirnatih ali odprtih plastičnih posodah.

Za dovoljenje za prodajo alkoholnih pijač zaprosi klub oziroma organizator. Po pridobitvi dovoljenja lahko alkohol prodajajo pravne osebe, ki jim klub izda koncesijo. Koncesija se lahko podeli gostincem, *catering* podjetjem, klubskim sponzorjem ipd. (povzeto po odgovoru predstavnice hrvaškega Ministrstva za znanost, izobraževanje in šport).

Irska

Na Irskem Zakon o alkoholnih pijačah (*Intoxicating Liquor Act*) v 21. členu ureja prodajo alkoholnih pijač na nacionalnih športnih prizoriščih:

- »*nacionalno športno prizorišče*« pomeni veliko areno ali stadion, ki se uporablja predvsem za šport in ki je kot nacionalno športno prizorišče opredeljeno v predpisih, ki jih izda pristojni minister;
- "*prireditve*" pomeni prireditve, pa naj gre za športne ali nešportne narave, ki poteka na določenem nacionalnem športnem prizorišču in vključuje uporabo nekaterih ali vseh igralnih površin;
- "*dogodek*" (*function*) pomeni konference, razstave, seminarje ali sprejeme, ki potekajo na določenem nacionalnem športnem prizorišču, vendar ne vključuje uporabe igralne površine;
- "*minister*" pomeni ministra za kulturo, šport in turizem.

Minister lahko lastniku ali lastnikom nacionalnega športnega prizorišča izda certifikat, s katerim odobri izdajo dovoljenja za prodajo alkoholnih pijač. Tega ob predložitvi potrdila izda Davčna uprava (*The Revenue Commissioners*), ki dovoljenja tudi podaljšuje.

Izdano ali obnovljeno dovoljenje omogoča prodajo alkoholnih pijač:

- osebam, ki se udeležujejo prireditve na nacionalnem športnem prizorišču, za uživanje na posebej predpisanem prostoru arene v času, ko je javnosti dovoljen vstop na prizorišče in do ene ure po zaključku dogodka, in
- osebam, ki se udeležujejo dogodka, na posebej določenem prostoru.

Za izdajo dovoljenja (ali njegovo obnovitev) se obračuna taksa v znesku 250 €.

Italija

Zakon št. 287 iz leta 1991 določa, da prodajanje alkoholnih pijač, ki vsebujejo več kot 21 vol. % alkohola, med drugim ni dovoljeno v športnih objektih, kakor tudi ne na športnih prireditvah na prostem. Zakon pa hkrati županom podeljuje pristojnost, da lahko prepoved izjemoma in začasno razširijo tudi na pijače z nižjo vsebnostjo alkohola.

Na ravni države nismo zasledili drugih prepisov, ki bi se z omejevanjem prodaje in strežbe alkoholnih pijač posredno ali neposredno nanašali na športne prireditve. Smo pa ugotovili, da posamezna mesta (ali športni objekti) po svoje urejajo to področje. Nekaj primerov:

- septembra 2013 je bilo na ravni občine Imola sprejeta prepoved prodaje alkohola, žganih pijač in pijač in živil v steklenih posodah na športnih prireditvah na stadionu in

športni dvorani Ruggi. Poleg tega pa je bil sprejet odlok, ki v sezoni 2013/2014 ob nogometnih tekmah na stadionu Comunale in na prvenstvenih košarkaških tekmah v zaprtih prostorih stadiona prepoveduje prodajo alkoholnih pijač ter hrane in pijače v steklenih posodah (Comune Imola, spletna stran).

- Lokalne oblasti v Rimu so v času nogometne tekme z visokim tveganjem (finale Lige prvakov leta 2009) prepovedale prodajo alkoholnih pijač v steklenih posodah v okolici stadiona od 17. ure v torek do 6. ure v četrtek. V okolici stadiona, na postajališčih metroja in železnice pa je bila prepovedana tudi prodaja alkoholnih pijač »za seboj« (*takeaway*) (BBC, spletna stran).

- Tudi posamezni športni objekti oz. njihovi upravljavci sprejemajo posebne standarde glede prodaje alkoholnih pijač. Tako za stadion nogometnega kluba AC Milan velja poseben pravilnik, po katerem je v objekt (in v njegovo bližnjo okolico) med drugim prepovedan vnos alkoholnih pijač (AC Milan, spletna stran). Pravilnik stadiona v Udinah določa, da med športnimi prireditvami ni dovoljen vnos, uživanje ali prodaja alkoholnih pijač z več kot 5 vol. % vsebnostjo alkohola, razen če ni drugače dogovorjeno s pristojnimi ob odobritvi načelnika policije in po posvetovanju z varnostno službo. Na mednarodnih tekmah pa velja popolna prepoved za vse alkoholne pijače ne glede na stopnjo vsebnosti alkohola (Udinese.it, spletna stran). Vodstvo stadiona Tardini v Parmi vsako leto sprejme poseben odlok, ki prepoveduje prodajo alkoholnih pijač v času tekem. Prepoved se nanaša na čas treh ur pred dogodkom in uro po končanem dogodku. Izjema je strežba alkohola ob obroku, použitem pri mizi. Župan Parme je v času nogometnih tekem serije A prepoved prodaje alkoholnih pijač razširil še na območje v okolici stadiona (Parmatoday.it, spletna stran).

Madžarska

Na Madžarskem je v 21. členu vladne Uredbe št. 210 o pogojih za opravljanje trgovinske dejavnosti iz leta 2009 (210/2009. (IX. 29.) *Korm. rendelet a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről*) določeno, da je prepovedano prodajati alkoholne pijače v prostorih študentskih športnih organizacij in v športnih prostorih izobraževalnih ustanov, razen če gre za dogodke, kjer noben od udeležencev ni mlajši od 18 let. V vsakem primeru pa je prepovedana prodaja pijač, ki presegajo 5 vol. % vsebnosti alkohola na športnih objektih v času dveh ur pred začetkom in do ene ure po športni prireditvi (iz odgovora predstavnika Nacionalne agencije za delo).

Na splošno pa so prodaja, nakup in uživanje alkohola na Madžarskem na nacionalni ravni relativno milo regulirani, vendar pa v zadnjem času sprejemajo nove norme in zakonske predpise glede alkohola, največ v smeri zagotavljanja javnega reda in miru.

Nemčija

Iz pregledanih virov ni razvidno, da bi v Nemčiji na nivoju zveze ali dežel imeli predpise o prodaji in uživanju alkoholnih pijač na športnih prireditvah. Kot izhaja iz gradiva oziroma sklepov nemške Konference športnih ministrov (*Sportministerkonferenz* (SMK)), se je ta Konferenca s problematiko alkohola na športnih (nogometnih) prireditvah večkrat ukvarjala, a ni videti, da bi šlo za kakšne zakonodajne pobude, temveč le za priporočila športnim, pravzaprav nogometnim, združenjem, kako naj oblikujejo svoja pravila. Gre predvsem za DFL (*Deutsche Fußballliga*, 1. in 2. liga), DFB (*Deutscher Fussball Bund*, 3. liga) in za nekatera regionalna združenja (npr. WFLV - *Der Westdeutsche Fußball- und Leichtathletikverband*).

Veljavna pravila DFB, gre za Smernice za izboljšanje varnosti zveznih tekem (*Richtlinien zur Verbesserung der Sicherheit bei Bundesspielen*), določajo, da lahko kontrola obiskovalcev zajema ugotavljanje, ali je oseba alkoholizirana. Pregledi obiskovalcev pa med drugim zajemajo tudi prinašanje alkoholnih pijač. Le te se odvzamejo, obiskovalcem pod vplivom alkohola, ki z veliko verjetnostjo ne morejo razumno obvladovati svoje volje, pa se prepove vstop (prim. 22. člen Smernic).

Glede prodaje alkohola pa Smernice določajo, da je prodaja alkohola pred in med tekmo znotraj ograde športnega objekta v načelu prepovedana. Z izrecnim dovoljenjem krajevno pristojnih organov (t.i. *Ordnungsamt*) in po odločilnem stališču policije lahko prireditelj na svojo odgovornost in upoštevajoč lokalne dejavnike prodaja pivo z manj alkohola (do 3%), pivo (ne več kot 5% alkohola) ali pijače s primerljivo nižjo vsebnostjo alkohola. Organizator prireditve mora za pridobitev dovoljenja obrazložiti in pojasniti, da se na prireditvi ni bati z alkoholom pogojenega nasilja in izgrediv med gledalci, pri čemer se upoštevajo ugotovitve oz. izkušnje policije. Dano dovoljenje se prekliče, če se da pričakovati ponovne z alkoholom pogojene izgrede. Če se dovoljenja ne izda ali če se ga prekliče, prepoved velja za enega ali več objektov in za čas od enega dne do 6 mesecev. Smernice še določajo, da se vinjene obiskovalce lahko odstrani s prizorišča. Opredeljene so tudi zahteve glede embalaže za pijačo oz. za kozarce.

Primerljiv predpis z dejansko isto vsebino imajo tudi druga združenja (npr. DFL, Severnonemško nogometno združenje (NFV)), nekatere regionalne lige oz. združenja (npr. Zahodnonemško združenje – WFLV) pa imajo še strožja pravila - alkohol je prepovedan, izjemoma se lahko toči in prodaja le pivo z 2,5% alkohola (povzeto po članku Prost, Paragraph 19).

Povsod velja, da je v primeru rizičnih tekem prodaja alkohola prepovedana in potem lahko točijo le brezalkoholno pivo.

Iz medijev je razvidna pobuda iz leta 2011, ki je prišla iz nogometnega kluba Werder Bremen (oz. od predsednika nadzornega sveta kluba) po popolni prepovedi alkohola na nogometnih štadionih. Pobuda ni bila sprejeta, pač pa je po poročanju medijev 10 od 18 klubov zvezne lige določilo meje alkoholiziranosti svojih obiskovalcev – te se gibljejo od 0,8 promila (npr. Berlin, Nürnberg) do 1,6 promila (Hannover 96 in Schalke 04). Seveda ne preverjajo vseh obiskovalcev, temveč le tiste, ki so očitno pod vplivom alkohola – morda kakšnih 70 ali 100 na tekmo. Nekateri (FC Augsburg, Bayern) pa se za določitev meje v promilih niso odločili, temveč se odločajo od primera do primera (povzeto po: Augsburger Allgemeine: Kein Alkohol für die Gäste in po die Welt: Promillengrenze spalten die Fussball-Bundesliga).

Iz pregledanega materiala in iz odgovora, ki smo ga prejeli od DFL, izhaja, da imajo pravico do prodaje alkoholnih in drugih pijač športni klubi (organizatorji) v okviru gostinskega dovoljenja (*Gaststättenrechtliche Erlaubnis*) in z opisanimi varnostnimi omejitvami v primeru rizičnih tekem.

Poljska

Na Poljskem Zakon o ozaveščanju o treznosti in preprečevanju alkoholizma (*Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*) v 16. členu določa, da je prepovedan vnos vseh alkoholnih pijač na stadione in v druge prostore, kjer se odvijajo množični športni in zabavni dogodki. Omenjena prepoved se ponovi tudi v Zakonu o

varnosti na množičnih dogodkih v 8. in 8a. členu. Vendar pa zakon vsebuje tudi nekatere izjeme. Zakon od leta 2012 namreč dovoljuje prodajo in strežbo alkoholnih pijač na množičnih prireditvah, a le tistih pijač, ki vsebujejo manj kot 3,5 vol. % alkohola in le v posebej določenih prostorih. Podjetnik mora predhodno pridobiti dovoljenje, izdano v skladu z določbami Zakona o ozaveščanju o treznosti in preprečevanju alkoholizma. Pri vlogi za izdajo dovoljenja mora organizator množičnega dogodka priložiti podatke, kje in kdaj se bodo alkoholne pijače prodajale, stregle in uživale.

Osebe, ki se udeležijo množičnega športnega dogodka, lahko torej kupijo le pijače z nizko vsebnostjo alkohola. Te se lahko strežejo le v »varni« embalaži. Kozarci iz stekla ali kovine, na primer, niso dovoljeni. Kljub napisanemu pa tudi alkoholnih pijač z manj kot 3,5 vol. % vsebnostjo alkohola ni mogoče prodajati ali streči pri množičnih dogodkih z visokim tveganjem. Osebe, ki se udeležujejo množičnih prireditev, alkoholnih pijač ne smejo prinesiti s seboj (iz odgovora predstavnice poljskega Ministrstva za zdravje in MSW, spletna stran).

Portugalska

Po ugotovitvah Raziskovalnega centra za javne politike in administracijo Univerze v Minhu je na Portugalskem zmerno uživanje alkohola ne samo tolerirano, ampak se šteje kot način življenja. Politike na področju alkohola običajno niso bile namenjene preprečevanju uživanja alkohola, temveč zmanjševanju oz. preprečevanju škode, ki izhajajo iz prekomernega uživanja alkohola. Kljub temu pa se je v zadnjem desetletju družbena zavest o posledicah zlorabe alkohola dvignila, kar je privedlo do pritiskov na vlado za uvedbo omejitev proizvodnje, prodaje in oglaševanja alkoholnih pijač (AAA-Prevent Portugal, spletna stran).

Zakon št. 39/2009 predstavlja zakonsko podlago za boj proti nasilju, rasizmu, ksenofobiji in nestrpnosti na športnih prireditvah. V 7. členu prepoveduje prodajo, uživanje in distribucijo alkoholnih pijač, drog in psihotropnih substanc v objektu oz. v določenem varnostnem obsegu (ter dostop osebam, ki so pod vplivom teh substanc) ter določa nadzorne sisteme (tudi teste, ki prikažejo morebitno vsebnost teh snovi v organizmu – 22. člen) (iz odgovora predstavnice portugalskega Ministrstva za zdravje).

Romunija

Prodaja in uživanje alkoholnih pijač na športnih prireditvah sta v Romuniji strogo prepovedana. To določata Zakon št.: 4/2008 (Zakon o preprečevanju in boju proti nasilju v času tekmovanj in športnih prireditev) in Sklep vlade št. 11/2006 (Sklep vlade o preprečevanju in boju proti nasilju v športu). Odgovornost za upoštevanje teh predpisov je na organizatorjih prireditev, ki sodelujejo z lokalnimi enotami romunske žandarmerije.

V primeru športnih dogodkov z ocenjeno visoko stopnjo tveganja prepoved distribucije in prodaje alkoholnih pijač velja tudi za trgovine v bližini dogodka ali na cestah, po katerih se do dogodka dostopa (iz odgovora predstavnika romunskega Nacionalnega inštituta za raziskave v športu).

Španija

V Španiji prodajo in uživanje alkoholnih pijač na športnih prireditvah ureja Zakon št. 19/2007 o boju proti nasilju, rasizmu, ksenofobiji in nestrpnosti v športu. V 4. členu, ki

govori o uživanju in prodaji alkoholnih pijač in drugih proizvodov, je zapisano: »Na objektih, kjer se odvijajo športni dogodki je prepovedano nudenje, prodaja in uživanje vseh oblik alkoholnih pijač in drog, narkotikov ali psihotropnih substanc (iz odgovora predstavnice španskega Ministrstva za zdravje, socialne zadeve in enakost).

Kljub državni zakonodaji, ki prepoveduje prodajo in uživanje alkoholnih pijač na športnih prireditvah, pa je predstavnica španskega parlamenta v odgovoru na naše poizvedovanje dodala še opombo, da v predpisih, ki vsebujejo določila glede javnih dogodkov in rekreacijskih dejavnosti, posamezne avtonomne skupnosti takšno prepoved predvidevajo le za mladoletne osebe.

Švedska

Na Švedskem velja glede prodaje in uživanja alkoholnih pijač na športnih prireditvah podobna ureditev kot na Finskem. Ne glede na to, kje želi nekdo prodajati alkoholne pijače, mora za to pridobiti posebno dovoljenje – licenco. Zanj je potrebno zadovoljiti stroge pogoje, tudi glede javnega reda in miru.

V primeru pridobitve dovoljenja za prodajo alkoholnih pijač na športnih prireditvah se to vedno nanaša na točno določen in omejen prostor (običajno gre za bare in restavracije znotraj objekta). Dovoljenje za prodajo alkoholnih pijač se praviloma ne izda v primeru prireditve, kjer se pričakuje veliko otrok ali če gre za dogodek z visokim tveganjem (iz odgovora predstavnika Raziskovalnega inštituta v Stockholmu).

V skladu s švedskim Zakonom o alkoholu (*Alkohollag* 2010:1622) pa imajo lokalne oblasti pooblastilo, da odločijo, kdo, kdaj in kje lahko prodaja alkoholne pijače in ugotavljajo, ali so upoštevani pogoji za izdajo dovoljenja za prodajo. Nadzor nas izdajami dovoljenj in izvajanjem predpisov, povezanih s prodajo alkohola, opravljajo okrožni sveti (iz odgovora predstavnice švedskega Ministrstva za zdravje in socialne zadeve).

Združeno kraljestvo

Alkohol na športnih prireditvah je v Združenem kraljestvu urejen s številnimi zakoni, pri čemer se ureditev med npr. Anglijo in Škotsko precej razlikuje.

Anglija in Wales

V Angliji in v Walesu je z zakonom prepovedano uživanje alkohola na športnih prireditvah in v javnih prevoznih sredstvih (avtobus, vlak, avto) do njih. Kaznivo je biti vinjen v takem prevoznem sredstvu, prav tako je prepovedano vstopiti na športno prireditev vinjen ali nanjo prinesiti alkohol.

Uživanje alkohola je prepovedano v prostorih, s katerih se vidi igralna arena, in sicer v času od 15 minut pred začetkom dogodka do 15 minut po koncu športnega dogodka.

Policija ima pooblastilo, da kršitelje pregleda in po potrebi aretira.

Za prodajo alkohola na športni prireditvi je potrebna licenca (kar sicer velja za vsako prodajo alkohola v Angliji), vendar pa je prodaja dovoljena le med odmorom, pred tekmo in po njej in ne v prostorih, s katerih je razgled na igrišče. Gre torej le za predprostore, imenovane *concourse areas*, pijače pa ni dovoljeno nesti na stadion.

Opisana ureditev načeloma velja le za nogometne profesionalne tekme, a je besedilo zakona po diskreciji notranjega ministra možno tolmačiti tudi širše.

Severna Irska

Ureditev je podobna opisani, pravila pa lahko veljajo mdr. tudi za galski nogomet, hurling in ragbi.

Škotska

Pravila na Škotskem so strožja vse od incidenta na nogometni tekmi med moštvi Celtic in Rangers v Glasgowu leta 1980. Po tem dogodku je parlament sprejel zakon po katerem je bilo na vseh škotskih športnih igriščih prepovedano prodajati alkohol. Na vseh pomembnejših tekmah nogometa in ragbija je prepovedano tudi imeti alkohol ali biti vinjen. Lokalni predpisi oz. navodila pa lahko določijo še druge vrste tekem, za katere veljajo omejitve. Kaznivo je vstopiti ali poskusiti vstopiti na športni dogodek osebam, ki posedujejo alkohol ali embalažo (*container – t.j.* vse, kar lahko vsebuje tekočino in je narejeno iz materialov, ki lahko poškodujejo osebo, če se vržejo vanjo) ali osebam, ki so pod vplivom alkohola. Policija je pristojna za nadzor, pri čemer lahko sumljive kršitelje preišče in zaseže vso prepovedano embalažo ali embalažo, ki vsebuje alkohol (povzeto po dopisu Institute for Alcohol Studies in po dopisu Sports Grounds Safety Authority).

Stroge omejitve veljajo tudi med javnim prevozom na tekme.

Prepoved prodaje alkohola je bila nekoliko omiljena leta 2007, a le za nekatere mednarodne tekme ragbija in za hokej. Sledili so pozivi predstavnikov nogometašev (npr. Škotska nogometna zveza), da bi na Škotskem odpravili prepoved prodaje alkohola na nogometnih tekmah. S tem bi jih izenačili z ragbijisti, klubom pa omogočili zaslužek. Kot je razumeti, prepoved ni bila odpravljena, še naprej pa je dovoljen alkohol v posebnih prostorih oz. za posebne povabljenke (*executive lounges oz. corporate hospitality areas*), a ne med tekmo. Odpravi prepovedi je nasprotovala škotska vlada in policija (povzeto po BBC News: Calls to lift ban on alcohol at Scottish football matches).

Iz medijev se da razbrati, da bi si alkohol želeli prodajati klubi – v vsakem primeru pa bi morali imeti potrebno licenco. oz. na oz.,).

Tabela: Pregled obstoja prepovedi točenja alkoholnih pijač na športnih prireditvah v posameznih državah članica EU

Država	Prepoved točenja alkoholnih pijač na športnih dogodkih (podatki WHO 2012)	Ali zakonodaja prepoveduje prodajo alkohola na športnih dogodkih? (podatki BAG)	Podatki, zbrani v Raziskovalnem oddelku
1. Avstrija	Ni omejitev	Ne prepoveduje	Samoregulacija
2. Belgija	Prostovoljno / samo regulacija	Ne prepoveduje	Samoregulacija
3. Bolgarija	Prostovoljno / samo regulacija	/	Prepoved prodaje
4. Ciper	Delna omejitev	/	/
5. Češka	Delna omejitev	/	/
6. Danska	Ni omejitev	Ne prepoveduje	/
7. Estonija	Ni omejitev	/	Delna prepoved
8. Finska	Delna omejitev	Ne prepoveduje	Delna omejitev
9. Francija	Delna omejitev	Začasne omejitve	/
10. Grčija	Delna omejitev	/	Prepoved prodaje
11. Hrvaška	Popolna prepoved	/	Delna prepoved
12. Irska	Delna omejitev	Prepoveduje	Delna prepoved
13. Italija	Delna omejitev	Ne prepoveduje	Delna prepoved/samoregulacija
14. Latvija	Prostovoljno / samo regulacija	/	/
15. Litva	Delna omejitev	/	/
16. Luksemburg	Ni omejitev	Ne prepoveduje	/
17. Madžarska	Delna omejitev	/	Delna prepoved
18. Malta	Delna omejitev	/	/
19. Nemčija	Prostovoljno / samo regulacija	Ne prepoveduje	Samoregulacija
20. Nizozemska	Delna omejitev	Ne prepoveduje	/
21. Poljska	Delna omejitev	/	Delna prepoved
22. Portugalska	Delna omejitev	Prepoveduje	Prepoved prodaje
23. Romunija	Popolna prepoved	/	Prepoved prodaje
24. Slovaška	Prostovoljno / samo regulacija	/	/
25. Slovenija	Popolna prepoved	/	Prepoved prodaje
26. Španija	Popolna prepoved	Prepoveduje	Prepoved prodaje
27. Švedska	Prostovoljno / samo regulacija	Prepoveduje prodajo alkoholnih pijač in piva nad 3,5 vol. %	Delna omejitev/samoregulacija
28. Združeno kraljestvo	Delna omejitev	Ne prepoveduje; na Škotskem prepovedana prodaja alkoholnih pijač na	Delna omejitev Anglija, Wales in Severna Irska (prostorsko); Škotska prepoved prodaje

		nekaterih tekmah	
--	--	------------------	--

Vir: DRŽAVNI ZBOR, Raziskovalni-dokumentacijski sektor, Raziskovalni oddelek

4. OCENA FINANČNIH POSLEDIC ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

4. 1. Ocena finančnih posledic za državni proračun

Prihodki državnega proračuna se bodo povečali iz naslova pristojbin. Prihodki od pristojbin bodo namreč prihodki državnega proračuna, Prihodki od pristojbin se bodo lahko namenili tudi za izvajanje programov iz 4. člena veljavnega zakona v sorazmerju s predvidenim obsegom potreb državnega proračuna in prihodkov iz naslova pristojbin. Gre za financiranje preventivne dejavnosti oziroma aktivnosti za preprečevanje ali zmanjševanje porabe alkohola, ki jih izvaja ministrstvo, pristojno za zdravje. Ocena finančnih posledic ni mogoča, saj v tem trenutku ni mogoče predvideti koliko organizatorjev javnih prireditev bo zaprosilo za izdajo dovoljenja za prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač, višino pristojbine, ki jo bodo morali plačati.

Predlog zakona predvideva določene finančne posledice za državni proračun zaradi potrebne nadgradnje informacijskega sistema upravnih notranjih zadev, ki bo potrebna za implementacijo predlaganega zakona in bo znašala manj kot 100.000 EUR.

Kar se tiče trošarin na alkoholne pijače, davek na dodano vrednost in njihov vpliv na državni proračun, se ocenjuje, da se zaradi predlaganih sprememb, razen v primerih velikih mednarodnih športnih prireditev (kot so npr. evropska in svetovna prvenstva itd.), ne bo bistvenega povečanja prodaje. Zato iz tega naslova ni pričakovati pomembnejšega povišanja prihodkov državnega proračuna. Pričakovati je predvsem, da se bo prodaja oziroma ponudba alkoholnih pijač preselila iz gostinskih obratov, ki se nahajajo v bližini športnih objektov, v športne objekte oziroma, da bo prihodke od prodaje namesto gostincev generalno organizator prireditve. Prihodek se bo preselil iz žepov zasebnikov v klubske blagajne.

Prodaja in poraba alkoholnih pijač bosta obstali približno takšni kot sta, odločamo se torej zgolj o tem, ali želimo del tega prihodka nameniti tudi za družbeno koristno dejavnost, ki jo opravljajo organizatorji prireditev.

4. 2. Ocena finančnih posledic za druga javnofinančna sredstva

Predlog zakona ne bo imel posledic za druga javnofinančna sredstva.

Pričakuje se, da bodo spremembe zakona olajšala financiranje športnih organizacij, saj se sredstva za njihovo delovanje, predvsem sponzorstva, že nekaj let znižujejo (gospodarska kriza, spremembe lastništva, sprememba donatorskih oz. sponzorskih

politik itd.) in zaenkrat ni pričakovati, da bi se ta trend obrnil. Zavedati se je treba, da je z zniževanjem sredstev za delovanje športnih organizacij ogrožen tudi nadaljnji razvoj športa v Republiki Sloveniji, saj ta okrnjena sredstva povečini namenjajo zgolj za delovanje športnih dejavnosti kakovostnega in vrhunskega športa, kar pomeni, da jih zmanjkuje za športno vzgojo otrok in mladine v nacionalnih panožnih športnih zvezah oz. za njihove programe. Spremembe zakona bi zagotovila dodatna sredstva, kar bi olajšalo delovanje športnih organizacij in jim zagotovilo preživetje v slabših gospodarskih razmerah. Zakon ni bil pisan na kožo kateremukoli posameznemu športnemu objektu ali klubu, temveč je v oporo celotnemu slovenskemu športu, ki v danih razmerah in ob varčevalnih ukrepih države in občin izjemno težko ohranja kakovostno delo, na nivoju, kot bi si ga želeli. Trditi je moč, da bo bolj kot velikim športnim organizacijam pomagal manjšim, ki so vezana zgolj na lokalna ali regionalna okolja. Pri velikih športnih organizacijah bi takšen prihodek predstavljal manjši delež vseh prihodkov, pri majhnih, lokalnih društvih, pa se lahko prihodek na športno prireditev oz. tekmo v višini npr. 500 EUR zelo pozna in predstavlja pomemben vir financiranja stroškov tekme.

4.3. Navedba, da so sredstva za izvajanje zakona v državnem proračunu zagotovljena, če predlog zakona predvideva porabo proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil državni proračun že sprejet.

Sredstva za vzpostavitev registra dovoljenj se bodo zagotavljala iz sredstev, ki so zagotovljena v sprejetem državnem proračunu za leto 2017 na proračunskih postavkah upravnih enot za upravne storitve (040301 Upravne storitve v upravnih enotah).

5. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

S sprejemom zakona bodo poleg navedenih nastale tudi druge posledice.

Na podlagi določb o omejevanju organizatorjev javnih prireditev za prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač bodo upravne enote dobile nove pristojnosti in pooblastilo za vodenje novih upravnih postopkov. Vzpostavil se bo register za vodenje evidence imetnikov dovoljenj.

S sprejemom zakona bodo nastali stroški plačila pristojbine in za določene organizatorje javnih športnih prireditev tudi stroški v zvezi z označevanjem športnih objektov in pripadajočih površin oziroma prodajnih/ponudbenih mest za točenje alkoholnih pijač.

Predlog zakona bo imel pozitivne učinke na področju javnega zdravja, saj bodo z uvedbo pristojbin na voljo dodatna sredstva za preventivne dejavnosti oziroma aktivnosti za preprečevanje ali zmanjševanje porabe alkohola. Poleg tega bo omogočil lažji nadzor in sankcioniranje ob kršitvah tega zakona; nadzorni organi bodo zaradi dovoljenj in vzpostavitve registra lažje izvajali nadzor nad prodajo oz. uporabo alkohola na javnih prireditvah.

6. RAZLOGI ZA OBRAVNAVO PO SKRAJŠANEM POSTOPKU

Predlagamo, da se predlog sprememb in dopolnitev zakona obravnava po skrajšanem postopku, ker gre za manjše spremembe in dopolnitve zakona.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o omejevanju porabe alkohola (Uradni list RS, št. 15/2003) se v 12. členu v prvi alineji besedilo »stavbah in na pripadajočih funkcionalnih zemljiščih« nadomesti z besedilom »objektih in na pripadajočih zemljiščih, ki so neposredno namenjena za njihovo redno rabo (v nadaljnjem besedilu: pripadajoča zemljišča)«.

Druga alineja se spremeni tako, da se glasi:

»– v objektih in na pripadajočih zemljiščih kjer poteka javna prireditve, ki se organizira skladno s predpisi, ki urejajo javna zbiranja (v nadaljnjem besedilu: javna prireditve), v času javne prireditve, če organizator javne prireditve (v nadaljevanju: organizator) nima dovoljenja iz 12.b člena tega zakona,«

Dodajo se novi drugi, tretji, četrti, peti in šesti odstavek, ki se glasijo:

»V športnih objektih in na pripadajočih zemljiščih (športni kompleks) je eno uro pred začetkom in med javno športno prireditvijo prepovedana prodaja oziroma ponudba predpisano embalaranih oziroma označenih alkoholnih pijač, ki vsebujejo več kot 15 volumenskih odstotkov alkohola.

Zaradi varovanja reda, javnega reda, varnosti premoženja ali ljudi se lahko organizator odloči, da eno uro pred začetkom in med javno športno prireditvijo ne bo prodajal oziroma ponujal alkoholnih pijač, če gre za javno športno prireditve s srednjo in visoko stopnjo tveganja, za katero je moč pričakovati hujše kršitve reda, javnega reda ali ogrožanje varnosti ljudi ali premoženja s strani udeležencev javne športne prireditve. V primeru javne športne prireditve z visoko stopnjo tveganja lahko pristojni organ, ki izda dovoljenje za prireditve, v dovoljenju kot dodatni ukrep za večjo varnost ljudi in premoženja ter za vzdrževanje reda organizatorju določi prepoved prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač iz prejšnjega odstavka, če na podlagi podatkov o prekrških, kaznivih dejanjih in drugih varnostnih dogodkih tak ukrep predlaga policija ali drug nadzorni organ iz tega zakona.

Prodaja oziroma ponudba alkoholnih pijač iz drugega odstavka tega člena je dovoljena le v odprti papirnati, plastični in pločevinasti embalaži za enkratno uporabo.

Organizator mora v primeru javne športne prireditve, za katero je skladno s predpisi, ki urejajo javna zbiranja, potrebno dovoljenje pristojnega organa, v športnem objektu in na pripadajočih zemljiščih določiti in vidno označiti prostore in površine, kjer je dovoljena prodaja oziroma ponudba in uživanje alkoholnih pijač iz drugega odstavka tega člena. Organizator mora zagotoviti nadzor nad vnosom alkoholnih pijač v prostore in na površine, kjer uživanje ni dovoljeno.

V prostorih oziroma na površinah iz prejšnjega odstavka mora biti na vidnem mestu razstavljeno eno od naslednjih opozoril: »Minister za zdravje opozarja: Uživanje alkohola lahko škoduje zdravju !« ali »Minister za zdravje opozarja: Prekomerno pitje alkohola škoduje zdravju !«. Obliko in površino opozorila iz prejšnjega stavka določi minister, pristojen za zdravje.«.

2. člen

Za 12. členom se dodajo novi 12.a, 12.b, 12.c, 12.č, 12.d in 12.e člen, ki se glasijo:

»12.a člen

Prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač lahko v objektu in na pripadajočih zemljiščih, kjer poteka javna prireditve, zagotavlja samo organizator. Če organizator ni registriran za opravljanje gostinske dejavnosti, lahko prodajo oziroma ponudbo na javni prireditvi na podlagi pogodbe z organizatorjem zagotovi druga pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki izpolnjuje pogoje po zakonu, ki ureja gostinsko dejavnost.

Pogodba med organizatorjem in osebo iz prejšnjega odstavka vsebuje tudi načela prodaje oziroma ponudbe in kulture uživanja alkoholnih pijač, lahko pa tudi posebne omejitve glede prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač, za katere organizator želi, da se jih zasleduje in upošteva pri prodaji oziroma ponudbi alkoholnih pijač.

12.b člen

Za prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač na javnih prireditvah mora organizator pridobiti dovoljenje, ki ga izda upravna enota.

Dovoljenje se izda organizatorju, ki zaprosi za izdajo. V času odvzema dovoljenja organizator ne more zaprositi za izdajo novega dovoljenja.

Vlogo za pridobitev dovoljenja vložijo organizator pri upravni enoti. Vloga vsebuje ime pravne ali fizične osebe, EMŠO fizične osebe, sedež in poslovni naslov ali naslov stalnega prebivališča fizične osebe, odgovorno osebo pravne osebe, kontaktne podatke in podatek o najvišjem številu udeležencev javne prireditve oziroma javnih prireditev, ki jih bo organiziral v času veljavnosti dovoljenja.

12.c člen

Dovoljenje se izda za čas 12 mesecev.

Dovoljenje ni prenosljivo.

Dovoljenje mora biti v objektu ali na pripadajočih zemljiščih kjer poteka prodaja oziroma ponudba alkoholnih pijač vidno razstavljeno.

Dovoljenje je na posebnem obrazcu označeno z identifikacijsko številko, datumom veljavnosti in datumom izteka veljavnosti, imenom pravne ali fizične osebe oziroma organizatorja in podatkom o najvišjem številu udeležencev javne prireditve oziroma javnih prireditev, ki jih bo organiziral v času veljavnosti dovoljenja.

Poseben obrazec iz prejšnjega odstavka določi minister, pristojen za zdravje.

12.č člen

Za dovoljenje za prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač na javnih prireditvah, vodenje upravnega postopka za izdajo dovoljenja ter vodenje registra dovoljenj se organizatorju zaračuna pristojbina. Pristojbina se plača skladno z določbami predpisa, ki ureja upravne takse.

Minister, pristojen za zdravje, določi višino pristojbine glede na število udeležencev javne prireditve. Organizator plača pristojbino glede na najvišje število udeležencev javne prireditve oziroma javnih prireditev, ki jih bo organiziral v času veljavnosti dovoljenja.

Prihodki od pristojbin so prihodek državnega proračuna. Prihodki od pristojbin se namenjajo tudi za izvajanje programov iz 4. člena tega zakona v sorazmerju s predvidenim obsegom potreb državnega proračuna in prihodkov iz naslova pristojbin.

12. d člen

Upravna enota organizatorju dovoljenje odvzame:

- za tri mesece, če je organizator javne športne prireditve ali druga oseba iz prvega odstavka 12.a člena tega zakona pravnomočno kaznovan zaradi kršitve določb drugega in petega odstavka 12. člena tega zakona;
- za šest mesecev, če se na javni prireditvi alkoholne pijače oglašujejo v nasprotju s predpisi, ki urejajo zdravstveno ustreznost živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilji;
- za šest mesecev, če je organizator javne prireditve ali druga oseba iz prvega odstavka 12.a člena tega zakona pravnomočno kaznovan zaradi kršitve določb prvega in drugega odstavka 7. člena tega zakona.

Nadzorni organi iz tega zakona upravnim enotam po pravnomočnosti odločbe iz prejšnjega odstavka posredujejo podatke o kršitelju in kršitvi.

12. e člen

Upravne enote vodijo register dovoljenj (v nadaljnjem besedilu: register), v katerem se za namene izdaje dovoljenj in izvajanja nadzora iz 15. člena tega zakona zbirajo in obdelujejo podatki o:

- organizatorju (ime pravne ali fizične osebe, EMŠO fizične osebe, sedež in poslovni naslov ali naslov stalnega prebivališča fizične osebe, odgovorni osebi pravne osebe, kontaktni podatki),
- identifikacijski številki dovoljenja,
- o najvišjem številu udeležencev javne prireditve oziroma javnih prireditev, ki jih bo organiziral v času veljavnosti dovoljenja,
- datumu izdaje in datumu izteka veljavnosti dovoljenja,
- odvzemu dovoljenja in času trajanja odvzema.

Spremembo podatkov iz prve alineje prejšnjega odstavka organizatorji javijo upravni enoti v 15 dneh od nastanka spremembe. Sprememba se vpiše v register in velja do izteka veljavnosti dovoljenja.

Za zbiranje, obdelovanje, shranjevanje in uporabo podatkov iz registra se uporabljajo določbe zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov, če ni s tem zakonom drugače določeno.

Dostop do registra in podatkov iz registra imajo vsi nadzorni organi po tem zakonu.

Način vodenja registra podrobneje predpiše minister, pristojen za zdravje.«.

3. člen

V četrtem odstavku 15. člena se peti alineji črta beseda »funkcionalnih«. Dodajo se nova šesta do osma alineja, ki se glasijo:

- »- prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač na javnih prireditvah (druga alineja prvega odstavka 12. člena tega zakona);
- razstavitvijo opozoril o škodljivosti uživanja oziroma pitja alkohola (šesti odstavek 12. člena);
- razstavitvijo dovoljenja za prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač (tretji odstavek 12.c člena)«.

Dosedanja šesta alineja postane deveta alineja.

V šestem odstavku se na koncu šeste alineje pika nadomesti s podpičjem in doda nova sedma alineja, ki se glasi:

- »-prodajalci oziroma ponudniki alkoholnih pijač na javnih prireditvah (12.a člen).«.

V sedmem odstavku se na koncu četrte alineje pika nadomesti s podpičjem in dodata nova peta in šesta alineja, ki se glasita:

- »- embalažo za prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač (četrti odstavek 12. člena);

-določitev in označitev prostorov v objektu in na pripadajočih površinah, kjer je dovoljeno uživanje alkoholnih pijač, in nadzor nad njihovim vnosom v prostore v objektu in na pripadajoče površine, kjer uživanje ni dovoljeno (peti odstavek 12. člena).«.

Osmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport opravlja nadzor nad:

- prepovedjo prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač, ki vsebujejo več kot 15 volumenskih odstotkov alkohola v športnih objektih in pripadajočih zemljiščih eno uro pred začetkom in med javno športno prireditvijo (drugi odstavek 12. člena).«.

Na koncu člena se doda nov zadnji odstavek, ki se glasi:

»Pristojni inšpektor lahko pri opravljanju nadzora nad prepovedjo prodaje in ponudbe alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, v gostinskih obratih ali

prodajalnah iz prvega odstavka 7. člena tega zakona, sodeluje z osebo, mlajšo od 18 let. Za sodelovanje mladoletne osebe je treba pridobiti predhodno pisno soglasje njenih staršev oziroma skrbnikov.«.

4. člen

V 16. členu se v prvem odstavku besedilo »500.000 do 8.000.000 tolarjev« nadomesti z besedilom »4.000 do 33.000 eurov«.

V deveti točki prvega odstavka se pred besedo »členom« doda besedilo »in prvim odstavkom 12. a«.

Besedilo drugega odstavka se spremeni, tako da se glasi:

»Z globo od 1.600 do 8.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.«

Besedilo tretjega odstavka se spremeni tako, da se glasi:

»Z globo od 800 do 2.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika in odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.«

V četrtem odstavku se besedilo »50.000 tolarjev« nadomesti z besedilom »250 eurov«.

Peti odstavek se črta.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

5. člen

Minister, pristojen za zdravje, določi obliko in površino opozorila iz šestega odstavka 12. člena zakona v tridesetih dneh od uveljavitve tega zakona.

Minister, pristojen za zdravje, določi obrazec vloge za pridobitev dovoljenja iz tretjega odstavka 12.b člena, poseben obrazec iz četrtega odstavka 12. c člena, višino pristojbine iz 12.č člena in način vodenja registra iz 12.e člena zakona najkasneje v sedmih mesecih od uveljavitve tega zakona.

Upravne enote vzpostavijo register iz 12.e člena zakona v osmih mesecih od uveljavitve tega zakona.

Upravne enote pričnejo z izdajo dovoljenj z dnem vzpostavitve registra.

6. člen

Organizatorji lahko po uveljavitvi tega zakona do vzpostavitve registra oziroma izdanega dovoljenja na javnih prireditvah v skladu z določbami 12. in 12.a člena zakona prodajajo oziroma ponujajo alkoholne pijače brez da bi jim bilo izdano dovoljenje. Na javnih športnih prireditvah lahko organizatorji prodajajo oziroma ponujajo alkoholne pijače po tridesetih dneh od uveljavitve tega zakona.

7. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

1.člen

V Sloveniji velja popolna prepoved prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač v športnih objektih, v katerih poteka športna prireditve, eno uro pred in med športno prireditvijo.

Po oceni predlagateljev moramo glede prodaje oziroma uporabe alkoholnih pijač uvesti enako ureditev za vse javne prireditve. S tem bi odpravili nesmisel, ki se je pokazal v praksi in sicer v primeru, ko v samostojnem športnem objektu poteka koncert ali druga prireditve (npr. maturantski ples), pa tam v tem času prepoved prodaje in ponudbe alkoholnih pijač ne velja.

Poglavitna rešitev, ki strmi k uresničitvi tega cilja, je splošna prepoved za vse organizatorje javnih prireditev, da v objektih in pripadajočih zemljiščih, ki so neposredno namenjena za njihovo redno rabo, v katerih poteka javna prireditve, ki se organizira skladno s predpisi, ki urejajo javna zbiranja, v času javne prireditve, prodajajo ali ponujajo alkoholne pijače brez da bi pridobili dovoljenje.

Predlagatelj tako po vzoru nekaterih drugih držav članic EU omogoča prodajo alkoholnih pijač tudi na športnih prireditvah, pri čemer se je omejil zgolj na alkoholne pijače, ki vsebujejo manj kot 15 volumenskih odstotkov alkohola. Za slednje se je odločil ne glede na dejstvo, da se v Sloveniji prireja oz. potekajo številne velike mednarodne športne prireditve v zimskih športih. Poleg tega se dovoljuje samo prodaja oziroma ponudba predpisano embaliranih oziroma označenih alkoholnih pijač, kar pomeni, da prodajalec oz. ponudnik ne bo mogel prodajati oziroma ponujati pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače in se s tem izogniti predlagani omejitvi, saj pri slednjem ni mogoče brez laboratorijskih analiz preverjati, kakšna je dejanska stopnja alkohola v pijači.

V prvi alineji 12. člena veljavnega zakona se termin funkcionalno zemljišče usklajuje s spremembami zakonodaje, ki ureja gradnjo objektov. Določitev funkcionalnega zemljišča k zgrajenim objektom je bila urejena v 46. členu Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84 in naslednji). Termin funkcionalno zemljišče je v Zakonu o graditvi objektov nadomestila definicija gradbene parcele (urejene površine, ki služijo objektu), ki je bila kasneje črtana, v Zakonu o vzpostavitvi etažne lastnine na predlog pridobitelja posameznega dela stavbe in določanju pripadajočega zemljišča k stavbi pa je bil uveden termin pripadajoče zemljišče, ki je neposredno namenjeno za redno rabo. Danes se uporablja slednji, pri čemer se termin funkcionalno zemljišče še vedno uporablja v pogovornem jeziku. Slednji termin se zato uporablja tudi v novem drugem odstavku.

Ne glede na slednje navedbe pa zakon za športne objekte in njim pripadajoča zemljišča oz. za ti. športni kompleks uvaja omejitev/prepoved prodaje in ponudbe alkoholnih pijač za celotno površino kompleksa, medtem, ko je pri ostalih javnih prireditvah omejena zgolj na površino, ki je določena za izvedbo javne prireditve.

Predlagatelj se je po konzultacijah s strokovnjaki za varnostne vede odločil, da bo obvezo prodaje oz. ponudbe alkoholnih pijač v embalaži, s katero se zmanjšuje možnost povzročanja telesnih poškodb, razširil na vse vrste športnih prireditev in ne samo na

tiste, kjer je glede na naravo in okoliščine oziroma visokega tveganja prireditve potrebna pomoč policije.

V prejšnjem predlogu novele ZOPA je bila vključena pravna podlaga za preverjanje alkoholiziranosti, ki naj bi bila podana, kadar bi bilo v organizmu ugotovljenih več kot 0,52 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka. Slednja je v tej noveli odpravljena, ker so bili strokovnjaki za varnostne vede mnenja, da gre za prekomeren poseg v človekove pravice in svoboščine, še posebej, ker gre za postopek ugotavljanja, ki pred tem ni oprt na dejstvo, da gre za alkoholizirano osebo, ki je zagrešila prekršek zoper javni red in mir. Poleg tega opozarjajo, da sta v veljavi Zakon o organiziranosti in delu v policiji ter Zakon o nalogah in pooblastilih policije, ki sta nadomestila doslej veljavni Zakon o policiji. Zadnji določa skoraj 30 policijskih pooblastil, med katerima sta nova prepoved udeležbe na športnih prireditvah in prekinitev potovanja na športno prireditev kot dve temeljni pooblastili za zagotavljanje varnosti in reda ter preprečevanja nasilja na športnih prireditvah. Tako lahko policisti nasilnim skupinam preprečijo dostop do športne prireditve, tistim navijačem, ki pa so bili v preteklosti že kaznovani zaradi kršitev na tekmah, pa bodo lahko začasno (za eno leto) prepovedali ogled športne prireditve. Policisti pa nove ukrepe lahko izrečejo tudi osebam, ki so zalotene pri prepovedanem ravnanju na športni prireditvi: te jo morajo takoj zapustiti, sicer jih odstranijo policisti. Strokovnjaki ocenjujejo, da omenjena pooblastila predstavljajo zadostne varovalke pred pojavi huliganstva in navijaškimi izgredi. Poleg tega opozarjajo, da na športnih prireditvah, na kateri policija po uradni dolžnosti vzdržuje javni red oziroma je glede na naravo in okoliščine oziroma visokega tveganja prireditve potrebna njihova pomoč, tako ali tako po zakonu o javnih zbiranjih rediteljsko službo zagotavlja zasebno-varnostni subjekt, ki je prav tako na podlagi omenjenega zakona o policijskih pooblastilih pridobil dodatna pooblastila za zagotavljanje varnosti na športnih prireditvah. Sicer pa se morajo reditelji tako ali tako ravnati po določilih Zakona o javnih zbiranjih (23., 25., 26. in 27. člen). Zato je po njihovem mnenju smiselno, da se predlagane rešitve uporabljajo zgolj za tiste športne prireditve, kjer je potrebno dovoljenje upravne enote iz 13. člena zakona o javnih zbiranjih. Predlagajo tudi, da se natančno opredeli prostore in površine športnega objekta, kjer je omogočeno uživanje alkoholnih pijač. V teh območjih »zaupanja«, naj organizator oziroma rediteljska služba zagotovi permanenten nadzor in sicer tako, da zagotovi nadzor nad vstopom obiskovalcem, ki uživajo alkoholne pijače, iz teh prostorov in površin na preostali prireditveni prostor.

Sicer pa se bodo organizatorji lahko, če bo šlo za javne športne prireditve s srednjo in visoko stopnjo tveganja, za katere jih bo policija posebej opozorila, da je moč pričakovati hujše kršitve reda, javnega reda ali ogrožanje varnosti ljudi ali premoženja s strani udeležencev športne prireditve, odločili, da na teh prireditvah alkoholnih pijač sploh ne bodo nudili. Gre za športne prireditve, na kateri je glede na naravo in okoliščine oziroma visokega tveganja prireditve potrebna pomoč policije. Za visoko tveganje gre, če je mogoče pričakovati hujše kršitve reda, pri katerih je udeleženo večje število oseb, če se izvajajo aktivnosti ali uporabljajo premeti in naprave, ki lahko ogrožajo zdravje in življenje udeležencev oziroma se predvideva možnost nekontroliranega ali škodljivega oz. nasilnega ravnanja udeležencev (npr. zaradi uživanja alkoholnih pijač ...). Stopnja tveganja pa je srednja, če je glede na okoliščine in dosedanje izkušnje mogoče pričakovati zgolj hujše kršitve reda posameznikov. S tem bi organizator oz. rediteljska služba z dodatnimi ukrepi preprečeval morebitne kršitve javnega reda. V primerih izjemnih tveganj – po oceni nadzornih organov (na podlagi podatkov) – pa bi lahko pristojni organ, ki izda dovoljenje za prireditev, v dovoljenju kot dodatni ukrep za večjo varnost ljudi in premoženja ter za vzdrževanje reda organizatorju določil prepoved

prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač. V primerih izjemnih tveganj – po oceni zgoraj navedenih nadzornih organov (seveda na podlagi podatkov) – pa bi lahko pristojni organ, ki izda dovoljenje za prireditve, v dovoljenju kot dodatni ukrep za večjo varnost ljudi in premoženja ter za vzdrževanje reda organizatorju določil prepoved prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač.

2.člen

Temeljni namen zakona je zagotovitev dodatnega financiranja športnih organizacij, saj se sredstva za njihovo delovanje znižujejo. Analiza financiranja slovenskega športa sicer kaže, da so izdatki za šport naraščali, vendar je treba v zvezi s to analizo opozoriti, da se je ogromno sredstev porabilo ne za delovanje športnih organizacij, temveč za izgradnjo športne infrastrukture, ki je predvsem v javni lasti, in sicer državni in lasti lokalnih skupnosti. Poleg tega pa se je povečalo tudi število športnih organizacij, kar pomeni, da so se sredstva za njihovo delovanje temu primerno zelo razdrobila. Na finančno stanje v slovenskem športu pa negativno vpliva tudi gospodarska kriza. Zato menimo, da je v javnem interesu, da športnim organizacijam podelimo ekskluzivno pravico za generiranje dodatnih prihodkov za njihovo delovanje. Da je namen upravičen, je razvidno tudi iz pripomb, ki so jih na predlog zakona podali upravljavci športnih objektov. Pri snovanju zakona namreč namen predlagatelja ni bil zagotavljanje sredstev za vzdrževanje športne infrastrukture oz. objektov. Upravljavci pa so v prodaji oz. ponudbi alkoholnih pijač takoj opazili možnost generiranja novih prihodkov za vzdrževanje le-te, saj znotraj športnih objektov sami opravljajo gostinsko dejavnost ali pa jo oddajajo zunanjim izvajalcem. Za vzdrževanje športnih objektov velja zakon o upravljanju stvarnega premoženja države, pokrajin in občin, kjer je jasno opredeljeno, kdo je dolžan skrbeti in upravljati s tem nepremičnim premoženjem. Poleg tega se je treba zavedati, da se prireditve v športnih objektih odvijajo zaradi dejavnosti, ki jih izvajajo športne organizacije in ne upravljavci.

Predlagatelji ekskluzivno pravico za prodajo oz. ponudbo alkoholnih pijač podeljujemo zgolj organizatorjem javnih prireditev. Za slednje smo se odločili predvsem zaradi posebnosti, s katerimi se soočajo organizatorji javnih športnih prireditev. V nasprotnem primeru bi prodajo oz. ponudbo alkoholnih pijač opravljali zgolj upravljavci športnih objektov oz. osebe, ki imajo z njimi sklenjene pogodbe. Zavedati se je treba, da v veliko primerih športne organizacije, ki organizirajo športne prireditve, ne upravljajo športnih objektov, v katerih te potekajo. Večina športnih organizacij v Sloveniji poleg izvajanja svojih osnovnih dejavnosti tudi ne izvaja gostinske dejavnosti. Kar pomeni, da z zakonom ne bi dosegli temeljnega namena. Zato je torej treba ponudbo oz. prodajo omogočiti samo organizatorjem športnih prireditev. Organizator bo lahko prodajal oziroma ponujal alkoholne pijače sam, če tega ne bo zmogel opravljati sam, pa lahko sklene dogovor z upravljavcem športnega objekta ali pa tudi drugimi osebami, če z upravljavcem takšnega dogovora ne bo mogel skleniti. Zavedamo pa se, da bo organizator, ki ni registriran in usposobljen za opravljanje gostinske dejavnosti, v večini primerov tako ali tako moral skleniti pogodbo z drugim subjektom, ki bo izpeljal prodajo oz. ponudbo alkoholnih pijač. Kaj to pomeni v nadaljevanju, ali bo šlo za dogovor med organizatorjem in upravljavcem športnega objekta oz. njegovim najemnikom ali kakšno tretjo osebo (če organizator dogovora ne bo mogel skleniti pogodbe z upravljavcem, ki ga bo izsiljeval) in kakšen bo dogovor med organizatorjem in izvajalcem gostinske dejavnosti, pa ni več stvar tega predloga zakona, ampak obligacijskega zakonika. Poleg tega velja opozoriti, da odgovornost za varnost in morebitne posledice na javnih

prireditvah nosijo zgolj organizatorji: ti jih prijavljajo, zavarujejo in kazensko (prekrškovno) ter odškodninsko odgovarjajo za morebitne negativne posledice. Zato je smiselno, da v celoti organizirajo in nadzorujejo prodajo oz. ponudbo alkoholnih pijač. Sicer pa bo ta določba pripomogla tudi k večjemu finančnemu izkupičku preostalim organizatorjem javnih prireditev.

Zaradi vzpostavljanja zavesti o odgovorni porabi alkohola in zavedanja o njegovih škodljivih učinkih ter dogovora o odgovorni prodaji alkohola in preprečevanju neprimernega ravnanja izvajalca je smiselno, da organizator javne prireditve z dogovorom zaveže izvajalca, ki bo v njegovem imenu prodajal oziroma ponujal alkoholne pijače, k obveznosti zagotavljanja prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač v skladu z določbami tega zakona in načeli prodaje oziroma ponudbe in kulture uživanja alkoholnih pijač in omejitvami, ki jih za prodajo in ponudbo alkoholnih pijač posebej določi organizator javne prireditve. Ta rešitev bo omogočila organizatorju javne prireditve, da se z izvajalci dogovori za posebno politiko prodaje oziroma uporabe alkoholnih pijač, ki je lahko strožja od omejitev, ki jih postavlja zakon, ravno tako pa bo organizatorju omogočila tudi, da izvajalca v pogodbenem odnosu sankcionira (civilno), če bo ta kršil dodatne zaveze iz dogovora.

Zaradi ohranjanja temeljnih ciljev zakona iz leta 2003, tj. tudi vzpostavljanja zavesti o odgovorni porabi alkohola in zavedanja o njegovih škodljivih učinkih, je zaradi narave prireditve smiselno, da se v prostorih v športnih objektih, v katerih organizator športne prireditve oziroma druga oseba, ki je z organizatorjem sklenila dogovor o prodaji oziroma ponudbi, na vidnem mestu na plakatu ali tabli objavi eno od opozoril, ki jih za oglaševanje alkoholnih pijač določa Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili. Kljub temu, da omenjeni zakon določa, da se tovrstna oglaševalska sporočila ne smejo pojavljati na prireditvah, ki so v prvi vrsti namenjene mladostnim osebam, in na športnih prireditvah, je smiselno, da se v teh prostorih v športnih objektih objavijo opozorila, ki so sicer sestavni del oglasov; oglaševanje je tako ali tako prepovedano, na vidnem mestu pa je objavljeno zgolj opozorilo o škodljivosti.

Uvedba sistema dovoljenj bo po našem mnenju pripomogla k zagotavljanju varnosti na javnih prireditvah. Izdaja dovoljenja za prodajo oziroma ponudbo alkohola na javnih prireditvah je tudi ukrep namenjen učinkovitejšemu nadzoru ter zmanjšanju predvsem omenjenih kršitev. Vsi organizatorji javnih prireditev bodo morali pridobiti dovoljenje za prodajo oziroma uporabo alkoholnih pijač. Upravni organi bodo v primeru ugotovljenih navedenih kršitev odvzeli dovoljenje in s tem organizatorju onemogočili prodajo alkoholnih pijač. Dovoljenja bodo izdajale upravne enote, ki bodo vodile tudi register izdanih dovoljenj.

Kar se tiče registra, podatkov o kršitvah in na tej podlagi odvzema dovoljenja pa velja opozoriti, da narava začasnega odvzema pomeni, da se organizator ne izbriše iz registra imetnikov, temveč se v tem registru le vodijo podatki o začasnem odvzemu. Po izteku časa, za katerega je bilo dovoljenje odvzeto, organizatorju ni treba ponovno zaprositi za podelitev dovoljenja ampak s prodajo oz. uporabo alkoholnih pijač lahko nadaljuje.

Dovoljenje bo lahko pridobil vsak organizator prireditve, ki bo zanj zaprosil. Dovoljenje bo torej izdano brezpogojno, izdajalo pa se bo za čas 12-tih mesecev. Dovoljenje bo ob kršenju tega zakona lahko odvzeto za določen čas glede na naravo teže kršitev.

Za prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač na javnih prireditvah, vodenje upravnega postopka in izdajo dovoljenja ter vodenje registra dovoljenj se bo organizatorju zaračunala pristojbina. Minister, pristojen za zdravje, bo določil višino pristojbine glede na število udeležencev javne prireditve. Organizator bo plačal pristojbino glede na najvišje število udeležencev javne prireditve oziroma javnih prireditev, ki jih bo organiziral v času veljavnosti dovoljenja.

Prihodki od pristojbin bodo prihodki državnega proračuna, Prihodki od pristojbin se namenajo tudi za izvajanje programov iz 4. člena veljavnega zakona v sorazmerju s predvidenim obsegom potreb državnega proračuna in prihodkov iz naslova pristojbin. Gre za financiranje preventivne dejavnosti oziroma aktivnosti za preprečevanje ali zmanjševanje porabe alkohola, ki jih izvaja ministrstvo, pristojno za zdravje.

3. in 4. člen

V 15. členu ZOPA je določen nadzor nad izvajanjem tega zakona. V 16. členu se določajo globe za prekrške. Višina kazni v tolarjih se pretvarja v eure. Poleg tega je višina kazni za vse prekrške usklajena z Zakonom o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov in določbami Zakona o prekrških.

Poleg tega je zaradi sprememb 12. člena in dopolnitve zakona z novim 12. a členom v prekrškovnih določbah potrebna sprememba in dopolnitev z ravnanji, ki pomenijo kršitev dopustnih in dolžnih ravnanj organizatorja javne prireditve.

Policija bo opravljala nadzor nad tem, ali se organizator športne prireditve drži omejitev iz 12. člena zakona in sicer ali zaradi varnosti obiskovalcev prodaja oziroma ponuja alkoholne pijače v embalaži, s katero se zmanjšuje možnost povzročanja telesnih poškodb. Prav tako bo policija opravljala nadzor nad tem, ali organizatorji skrbijo za to, da se alkohol prodaja oz. ponuja in konzumira zgolj v za to določenih prostorih in površinah. Za spoštovanje pravice ekskluzivnosti pri prodaji oz. ponudbi alkoholnih pijač bo skrbel tržni inšpektorat, za pravilno nameščenost oz. opozorila o škodljivosti alkoholnih pijač in prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač na javnih prireditvah (uporaba dovoljenj) pa bo skrbel zdravstveni inšpektorat.

T.i. prekrškovni člen vsebuje tudi določbo, ki je procesnopravno zastarela oz. se ne uporablja več. Nova zakonodaja o prekrških ne omogoča več izterjave denarne kazni na kraju prekrška. Denarna kazen oz. globa se namreč izreče z odločbo, ki določa tudi rok plačila.

S predlagano spremembo drugega odstavka 16. člena se določbe ZOPA uskladijo z Zakonom o prekrških. Trenutno inšpekcijske službe in policija ne morejo izreči sankcije za prekršek, ki ga stori samostojni podjetnik posameznik, saj le-ta ni opredeljen v ZOPA. Popravek pomeni, da bodo za kršitve odgovorni tudi samostojni podjetniki posamezniki. Samostojno podjetništvo je zelo pogosta oblika delovanja v gostinstvu. V praksi to pomeni, da se lahko kaznuje tako samostojnega podjetnika posameznika kot tudi posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost ter odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost. Usklajevanje kazenskih določb z ZP-1 je zelo pomembno, saj trenutna zakonodaja ne zadošča za kaznovanje samostojnih podjetnikov in tako ostaja večina

kršitev nekaznovanih. Na potrebo po omenjeni spremembi opozarjajo tako inšpekcijske službe kot policija.

Na koncu člena se doda novi odstavek, ki za izboljšanje nadzora nad prodajo in ponudbo alkoholnih pijač mladoletnim osebam pristojnemu inšpektorju omogoča sodelovanje z mladoletnimi osebami, ki pa za tovrstno sodelovanje potrebujejo predhodno pisno soglasje staršev oziroma skrbnikov.

5. do 7. člen

Členi določajo roke za izdajo podzakonskih predpisov, ki so potrebni za izvrševanje tega zakona. Poleg tega določajo način izvrševanja zakona za čas (odmikata dejansko uporabo novih 12.b do 12.e člena), ki je potreben, da se predpiše obrazec dovoljenja, določi pristojbina in vzpostavi register dovoljenj (izvede tudi javno naročilo za izdelavo registra). V nasprotnem primeru bi se do dejanske vzpostavitve registra in izdaje dovoljenj prepovedala prodaja oziroma ponudba alkoholnih pijač na vseh javnih prireditvah. Ker bodo lahko po uveljavitvi zakona na javnih prireditvah alkoholne pijače prodajali oziroma ponujali zgolj organizatorji z dovoljenjem, sistem pa bo dejansko zaživel šele v roku osmih mesecev po uveljavitvi zakona, se organizatorjem omogoča, da prodajajo oziroma ponujajo alkoholne pijače tudi v vmesnem obdobju. Izjemo predstavljajo samo organizatorji javnih športnih prireditev, ki bodo pričeli s prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač z enomesečnim zamikom, saj bodo morali počakati, da jim pristojni minister predpiše obliko in površino opozorila o škodljivosti uživanja oziroma pitja alkohola.

Določbe teh členov pa ne predvidevajo prehodnega obdobja za gostince, ki so dosedaj na javnih prireditvah točili oziroma ponujali alkoholne pijače brez dogovora z organizatorjem, ker so npr. imeli gostinski obrat v objektu, kjer se je odvijala javna prireditev. Ti bodo lahko odslej v času javne prireditve slednjo svojo dejavnost (ki se dotika zgolj alkoholnih pijač) opravljali samo v primeru, če bodo sklenili dogovor z organizatorjem.

Določa se začetek veljavnosti zakona, ki je 15 dni po objavi v Uradnem listu RS.

IV. ČLENI, KI SE SPREMINJAJO IN DOPOLNJUJEJO

12. člen

Prepovedana je prodaja oziroma ponudba alkoholnih pijač:

- v stavbah in na pripadajočih funkcionalnih zemljiščih, kjer se opravlja dejavnost vzgoje, izobraževanja in zdravstvena dejavnost,
- v športnih objektih, v katerih poteka športna prireditev, eno uro pred začetkom in med športno prireditvijo in
- med delovnim časom na delovnem mestu.

15. člen

Nadzor nad izvajanjem tega zakona opravljajo Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije, Inšpektorat Republike Slovenije za delo, Tržni inšpektorat Republike Slovenije, Policija in Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport.

Nadzor iz prejšnjega odstavka vključuje tudi nadzor nad prikrito prodajo in ponudbo alkoholnih pijač.

Prikrita prodaja oziroma ponudba alkoholnih pijač po tem zakonu je način prodaje ali ponudbe alkoholnih pijač, ko se prodajo oziroma ponudbo alkoholne pijače poskuša prikriti z mešanjem alkoholnih z brezalkoholnimi ali drugimi pijačami oziroma napitki.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije opravlja nadzor nad:

- označevanjem živil, ki vsebujejo alkohol (6. člen);
- prodajo in ponudbo alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, v gostinskih obratih osebam, mlajšim od 18 let (prvi odstavek 7. člena);
- prodajo žganih pijač, ki vključuje tudi dodajanje žganih pijač brezalkoholnim pijačam in drugim napitkom, v gostinskih obratih od začetka dnevnega obratovalnega časa do 10. ure dopoldan (drugi odstavek 10. člena);
- objavo prepovedi prodaje alkoholnih pijač in časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač v gostinskih obratih (11. člen);
- prepovedjo prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač v stavbah in na pripadajočih funkcionalnih zemljiščih, kjer se opravlja dejavnost vzgoje, izobraževanja in zdravstvena dejavnost (prva alineja 12. člena);
- ponudbo brezalkoholnih pijač v gostinskih obratih glede cene (13. člen).

Inšpektorat Republike Slovenije za delo opravlja nadzor nad:

- prepovedjo prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač med delovnim časom na delovnem mestu (tretja alineja 12. člena).

Tržni inšpektorat opravlja nadzor nad:

- prodajo in ponudbo alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, v prodajalnah osebam, mlajšim od 18 let (prvi odstavek 7. člena);
- prodajo alkoholnih pijač v prodajalnah osebam, ki kažejo očitne znake opitosti od alkohola (drugi odstavek 7. člena);
- prodajo alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, iz avtomatskih samopostrežnih naprav (tretji odstavek 7. člena);

- prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač v prodajalnah osebam, za katere se upravičeno domneva, da jih bodo posredovale osebam, mlajšim od 18 let (prvi odstavek 9. člena);
- prepovedjo prodaje alkoholnih pijač v prodajalnah med 21. uro in 7. uro naslednjega dne (prvi odstavek 10. člena);
- objavo prepovedi prodaje alkoholnih pijač in časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač v prodajalnah (11. člen).

Policija opravlja nadzor nad:

- prodajo in ponudbo alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, v gostinskih obratih osebam, mlajšim od 18 let (prvi odstavek 7. člena);
- prodajo alkoholnih pijač v gostinskih obratih osebam, ki kažejo očitne znake opitosti od alkohola (drugi odstavek 7. člena);
- prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač v gostinskih obratih osebam, za katere se upravičeno domneva, da jih bodo posredovale osebam, mlajšim od 18 let (prvi odstavek 9. člena);
- prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač v gostinskih obratih osebam, za katere se upravičeno domneva, da jih bodo posredovale osebam, ki kažejo očitne znake opitosti od alkohola (drugi odstavek 9. člena).

Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport opravlja nadzor nad:

- prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač v športnih objektih, v katerih poteka športna prireditve, eno uro pred začetkom in med športno prireditvijo (druga alineja 12. člena).

Pravne in fizične osebe, ki prodajajo in ponujajo alkoholne pijače, morajo dati pristojnemu inšpektorju brezplačno na razpolago vzorec pijače, napitka oziroma živila za preverjanje oziroma laboratorijsko preskušanje.

Če se z laboratorijskim preskušanjem ugotovi, da odvzeti vzorec v postopku opravljanja nadzora ni v skladu z določbami tega zakona, stroške laboratorijskega preskušanja plača pravna ali fizična oseba, pri kateri je bil odvzet vzorec.

16. člen

Z denarno kaznijo od 500.000 do 8.000.000 tolarjev se za prekršek kaznuje pravna oseba:

1. ki izdeluje ali prodaja živila, ki vsebujejo alkohol, v nasprotju s 6. členom tega zakona;
2. ki prodaja ali ponuja alkoholne pijače ali pijače, ki so jim dodane alkoholne pijače, osebam, mlajšim od 18 let (prvi odstavek 7. člena);
3. ki prodaja alkoholne pijače osebam, ki kažejo očitne znake opitosti od alkohola (drugi odstavek 7. člena);
4. ki prodaja alkoholne pijače ali pijače, ki so jim dodane alkoholne pijače, iz avtomatskih samopostrežnih naprav (tretji odstavek 7. člena);

5. ki prodaja ali ponuja alkoholne pijače v nasprotju z 9. členom tega zakona;
6. ki prodaja alkoholne pijače v nasprotju s prvim odstavkom 10. člena tega zakona;
7. ki prodaja žgane pijače v nasprotju z drugim odstavkom 10. člena tega zakona;
8. ki nima na vidnem mestu objavljene prepovedi v skladu z 11. členom tega zakona;
9. ki prodaja ali ponuja alkoholne pijače v nasprotju z 12. členom tega zakona;
10. ki prodaja alkoholne pijače v nasprotju s 13. členom tega zakona.

Z denarno kaznijo od 250.000 do 5.000.000 tolarjev se kaznuje za prekršek posameznik, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka v zvezi s samostojnim opravljanjem dejavnosti.

Z denarno kaznijo od 100.000 do 500.000 tolarjev se kaznuje za prekršek odgovorna oseba pravne osebe, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

Kdor omogoči osebi, mlajši od 18 let, pitje alkoholne pijače na javnem mestu ali ji ponudi alkohol na javnem mestu, da bi ga pila, ali ji kako drugače omogoči, da pije alkoholno pijačo na javnem mestu, se za prekršek kaznuje z denarno kaznijo 50.000 tolarjev.

Denarno kazen iz prejšnjega odstavka izreče in izterja zdravstveni inšpektor ali policist na kraju prekrška.

Za prekršek iz tretjega odstavka 7. člena tega zakona se poleg denarne kazni izreče tudi varstveni ukrep obveznega odvzema avtomatske samopostrežne naprave.